

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain ja Eläketurvakeskuksesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi työeläkevakuutusyhtiöistä annettua lakia ja Eläketurvakeskuksesta annettua lakia.

Esityksen tavoitteena on ajantasaistaa ja lisätä työeläkevakuutusyhtiöiden hallinnon ja toimivan johdon pätevyys- ja kelpoisuusvaatimuksia ottaen huomioon vakuutusyhtiöitä koskevan sääntelyn kehitys ja toisaalta työeläkevakuutustoimintaa koskevat erityispiirteet.

Työeläkevakuutusyhtiöistä annettuun lakiin lisättäisiin työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston jäsenelle vaatimus hyvämaineisuudesta ja hallintoneuvostolle kollegiaalinen vaatimus työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemuksesta. Hallituksen jäsenille lisättäisiin kollegiaalinen vaatimus muusta tehtävän hoitamisen vaatimasta ammatillisesta pätevyydestä ja kokemuksesta. Myös hallintoneuvostoa ja hallitusta koskevia erityisiä kelpoisuusvaatimuksia muutettaisiin koskien sidonnaisuutta.

Esityksen mukaan työeläkevakuutusyhtiön hallituksen olisi määriteltävä yhtiön keskeiset toiminnot ja keskeisistä toiminnoista vastaavilta henkilöiltä edellytettäisiin sekä työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemusta että tehtävän vaatimaa ammatillista pätevyyttä ja kokemusta. Työeläkevakuutusyhtiöllä olisi oltava riittävät menettelyt ja kirjalliset toimintaperiaatteet yhtiön toimitusjohtajan ja hallituksen jäsenten sekä keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden kelpoisuusvaatimusten täyttämisen varmistamisesta. Yhtiön hallituksen olisi vuosittain arvioitava hallintojärjestelmää, kirjallisia toimintaperiaatteita ja jatkuvuussuunnitelmaa ja pidettävä ne ajantasaisina.

Lakia täsmennettäisiin myös siten, että työeläkevakuutusyhtiön tarkastusasioita käsittelevään valmisteluvaliokuntaan, sen tehtäviin ja jäseniin sovellettaisiin osakeyhtiölain tarkastusvaliokuntaa koskevia säännöksiä.

Lisäksi Eläketurvakeskuksesta annettuun lakiin lisättäisiin säännös Eläketurvakeskuksen hallituksen jäsenen vahingonkorvausvastuusta.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.2025. Työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamista koskevan lain 9 b §:n 2 momentti ja 12 l § ehdotetaan tulemaan voimaan 1.1.2026.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	4
2 Nykytila ja sen arviointi	4
2.1 Työeläkevakuutusyhtiöiden johdon kelpoisuusvaatimusten sääntely	4
2.2 Vakuutusyhtiöiden johdon kelpoisuusvaatimusten sääntely	5
2.3 Työeläkevakuutusyhtiöitä koskevan sääntelyn muutostarpeet	6
2.3.1 Hallintoneuvosto	6
2.3.2 Hallitus	6
2.3.3 Keskeisistä toiminnoista vastaavat henkilöt	8
2.3.4 Johdon erityiset kelpoisuusvaatimukset	8
2.4 Eläketurvakeskusta koskeva vahingonkorvaussääntely	9
3 Tavoitteet	10
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	10
4.1 Keskeiset ehdotukset	10
4.1.1 Työeläkevakuutusyhtiölakiin tehtävät muutokset	10
4.1.2 Eläketurvakeskuksen hallituksen jäsenen vahingonkorvausvastuu	11
4.2 Pääasialliset vaikutukset	11
4.2.1 Taloudelliset vaikutukset	11
4.2.2 Vaikutukset viranomaisten ja Eläketurvakeskuksen toimintaan	11
4.2.3 Vaikutukset työeläkevakuutusyhtiöiden toimintaan	12
4.2.4 Vaikutukset etuudensaajiin	13
5 Muut toteuttamismahdollisuudet	13
6 Lausuntopalaute	13
7 Säännöskohtaiset perustelut	14
7.1 Laki työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta	14
7.2 Laki Eläketurvakeskuksesta annetun lain muuttamisesta	21
8 Voimaantulo	22
9 Toimeenpano ja seuranta	22
10 Suhde perustuslakiin ja säätämisyhteistyö	22
LAKIEHDOTUKSET	24
1. Laki työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta	24
2. Laki Eläketurvakeskuksesta annetun lain muuttamisesta	27
LIITE	28
RINNAKKAISTEKSTIT	28
1. Laki työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta	28
2. Laki Eläketurvakeskuksesta annetun lain muuttamisesta	33

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Työeläkevakuutusyhtiöiden toimintaa säädellään työeläkevakuutusyhtiöistä annetulla lailla (354/1997; TVYL), jonka nojalla toimintaan sovelletaan myös tiettyjä vakuutusyhtiölain (521/2008) säännöksiä. Niiltä osin kuin lakiin ei ole otettu erityissäännöksiä, laki perustuu viittaustekniikkaan, jonka mukaisesti työeläkevakuutusyhtiöihin sovelletaan kaikkia niitä vakuutusyhtiölain henkivakuutusyhtiötä koskevia säännöksiä, joita työeläkevakuutusyhtiölain 1 §:n 3 momentissa ei ole rajattu soveltamisalan ulkopuolelle. Vakuutusyhtiölain taustalakina on puolestaan osakeyhtiölaki (624/2006). Osittain työeläkevakuutusyhtiölaissa viitataan myös suoraan osakeyhtiölain säännöksiin. Tällä lainsäädäntörakenteella on haluttu turvata yleisten yhtiöoikeudellisten säännösten ja periaatteiden soveltaminen työeläkevakuutusyhtiöihin. Toisaalta erillisellä työeläkevakuutusyhtiölailla on pyritty varmistamaan työeläkevakuutustoiminnan itsenäisyys suhteessa muuhun vakuutustoimintaan.

Henki- ja vahinkovakuutusyhtiöiden toimintaa säännellään vakuutusyhtiölailla, joka koostuu osin kansallisesta sääntelystä ja pääosin Euroopan unionin direktiivien täytäntöön panemiseksi annetusta sääntelystä. Vakuutusyhtiölaissa on yhtiön johdon kelpoisuutta koskevaa sääntelyä, jolla on pantu täytäntöön vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/138/EY (Solvenssi II -direktiivi) asiaa koskevat artiklat. Työeläkevakuutusyhtiöiden toiminnan sääntely on kansallista eikä Solvenssi II -direktiivin nojalla annettuja säännöksiä sovelleta niihin. Tämä on yhtenä syynä johtanut johdon kelpoisuutta koskevan sääntelyn eroamiseen työeläkevakuutustoiminnan ja muun vakuutusyhtiötoiminnan välillä. Eroavaisuuksia on myös eläkesäätiöiden ja -kassojen säännöksiin verrattuna.

Sääntely eroaa muun muassa siltä osin, keitä johtoon kuuluvia henkilöitä säädettyjä pätevyys- ja kokemusvaatimukset koskevat. Henki- ja vahinkovakuutusyhtiöitä koskien pätevyysvaatimuksia on hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan lisäksi keskeisistä toiminnoista vastaaville henkilöille. Lisäksi henki- ja vahinkovakuutusyhtiöiden osalta on sääntelyä komission delegoidussa asetuksessa 2015/35 johdon pätevyyden arvioinnista ja varmistamisesta.

Finanssivalvonta on tehnyt vuonna 2019 sosiaali- ja terveysministeriölle lainsäädäntöaloitteen työeläkevakuutusyhtiöiden hallituksen ja johdon pätevyys- ja kokemusvaatimusten lisäämiseksi työeläkevakuutusyhtiöistä annettuun lakiin. Finanssivalvonta esitti, että työeläkevakuutusyhtiöitä koskevia ammatillisia pätevyys- ja kokemusvaatimuksia muutettaisiin siten, että 1) hallituksen jäsenellä olisi oltava hyvän työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemuksen lisäksi muu tehtävän hoitamisen vaatima ammatillinen pätevyys ja kokemus 2) hallituksen olisi määriteltävä yhtiön keskeiset toiminnot ja keskeisistä toiminnoista vastaavilla henkilöillä olisi oltava tehtävän vaatima ammatillinen pätevyys ja kokemus 3) hallituksen olisi varmistettava, että hallituksen jäsenillä yhdessä, kullakin hallituksen yksittäisellä jäsenellä, toimitusjohtajalla ja kullakin keskeisestä toiminnosta vastaavalla henkilöllä on yhtiön toiminnan asiaankuuluvilla osa-alueilla ammatillinen pätevyys ja kokemus, joita tarvitaan yhtiön ammattimaiseen johtamiseen ja valvontaan. Lisäksi työeläkevakuutusyhtiöllä tulisi olla riittävät menettelyt ja hallituksen hyväksymät kirjalliset periaatteet pätevyyden ja kokemuksen varmistamista varten. Toimintaperiaatteet olisi pidettävä ajantasaisina, ja niitä olisi arvioitava säännöllisesti. Finanssivalvonnan esityksen mukaan samassa yhteydessä tulisi antaa Finanssivalvonnalle myös määräyksenantovaltuus edellä

mainittujen pätevyys- ja kokemusvaatimusten sisällöstä ja täyttämisestä, riittävien menettelyjen järjestämisestä sekä toimintaperiaatteiden laatimisesta, sisällöstä ja päivittämisestä.

1.2 Valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä. Valmisteluun ovat osallistuneet Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK, STTK ry, Akava ja Kunta- ja hyvinvointialue työnantajat KT, Finanssiala ry sekä Työeläkevakuuttajat Tela ry. Lisäksi valmistelun aikana on käyty keskustelua Finanssivalvonnan kanssa.

Luonnoksesta hallituksen esitykseksi järjestettiin lausuntokierros 8.5.2024-18.6.2024. Hallituksen esitysluonnokseen annetut lausunnot ovat julkisesti saatavilla lausuntopalvelussa osoitteessa <https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=d362779c-33fb-4678-8e97-686fa38630d8&proposalLanguage=da4408c3-39e4-4f5a-84db-84481bafc744>.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Työeläkevakuutusyhtiöiden johdon kelpoisuusvaatimusten sääntely

Työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa säädetään työeläkevakuutusyhtiön johdosta sekä johdon pätevyys- ja kokemusvaatimuksista. Työeläkevakuutusyhtiöllä on oltava hallintoneuvosto, hallitus ja toimitusjohtaja. Hallintoneuvoston jäsenelle ei ole laissa säädettyjä muita pätevyys- tai kokemusvaatimuksia kuin että hallintoneuvoston jäsenenä ei voi olla oikeushenkilö eikä alaikäinen tai se, jolle on määrätty edunvalvoja, jonka toimintakelpoisuutta on rajoitettu tai joka on konkurssissa. Vähintään puolella hallintoneuvoston jäsenistä on oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella, jollei Finanssivalvonta myönnä tästä poikkeusta. Poikkeus voidaan myöntää, jos se ei vaaranna yhtiön tehokasta valvontaa eikä yhtiön hoitamista terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti.

Hallituksen jäseniä ja toimitusjohtajaa koskee samat, edellä mainitut kelpoisuusvaatimukset. Lisäksi hallituksen jäsenen on oltava hyvämaineinen, ja hänellä on oltava hyvä työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemus. Hallituksessa on oltava myös hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus. Toimitusjohtajan on oltava hyvämaineinen, ja hänellä on oltava hyvä työeläkevakuutustoiminnan, sijoitustoiminnan ja liikkeenjohdon tuntemus. Hallituksen varajäsenen sovelletaan, mitä hallituksen jäsenestä säädetään. Jos toimitusjohtajalla on sijainen, häneen sovelletaan, mitä työeläkevakuutusyhtiölaissa säädetään toimitusjohtajasta.

Finanssivalvonta on antanut työeläkevakuutusyhtiöiden hallintoa koskevia määräyksiä ja ohjeita (Määräykset ja ohjeet/Työeläkevakuutusyhtiöiden hallinto 2/2017). Finanssivalvonnalla ei ole laissa säädettyä valtuutta antaa määräyksiä työeläkevakuutusyhtiöiden johdon kelpoisuus- ja pätevyysvaatimuksista. Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan hyvää työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemusta koskeva vaatimus täyttyy, mikäli hallituksen jäsenellä on vastaavaa kokemusta toisen työeläkevakuutusyhtiön hallituksesta, mikäli hänellä on muuta hallitusjäsenyyteen rinnastettavaa kokemusta työeläkelaitoksesta, tai hän suorittaa kattavan perehdytyskoulutuksen. Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan hyvää sijoitustoiminnan asiantuntemusta koskeva vaatimus täyttyy, mikäli vähintään yhdellä kolmasosalla hallituksen jäsenistä on hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus. Finanssivalvonta suosittaa, että työeläkevakuutusyhtiön hallituksen valiokuntia valittaessa varmistutaan siitä, että valiokunnan jäsenillä on valiokunnan toimialaan nähden riittävä ammattitaito ja pätevyys.

Toimitusjohtajan osalta laissa säädetty kelpoisuusvaatimukset täyttyvät Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan riittävän pitkän vastaavanlaisissa tehtävissä hankitun työkokemuksen kautta tai riittävän pitkän muun työkokemuksen sekä kattavan koulutus- ja perehdyttämisohjelman kautta. Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan vastaavanlaisen työkokemuksen voi hankkia toimimalla työeläkevakuutuslalla vastuullisissa tehtävissä ja muun työkokemuksen voi hankkia toimimalla rahoitus- tai vakuutuslalla vastuullisissa tehtävissä. Finanssivalvonta suositaa, että koulutus- ja perehdyttämisohjelma käsittää erityisesti työeläkevakuutus- ja sijoitustoimintaan sekä liikkeenjohtoon liittyviä osa-alueita.

Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan kelpoisuudella tarkoitetaan myös hallintoelimiä kokonaisuutena koskevia kollegiaalisia kelpoisuusvaatimuksia. Finanssivalvonta suositaa, että kaikki johtoa koskevat kelpoisuusvaatimukset saatetaan etukäteen ehdokkaita asettavien tahojen ja nimityspäätöksiä tekevien hallintoelinten tietoon. Lisäksi Finanssivalvonta suositaa, että työeläkevakuutusyhtiöllä on asianmukaiset toimintamallit ja kirjalliset toimintaperiaatteet kelpoisuusvaatimusten täyttymisen ja niiden seurannan varmistamiseksi.

2.2 Vakuutusyhtiöiden johdon kelpoisuusvaatimusten sääntely

Vakuutusyhtiölaissa säädetään henki-, vahinko- ja jälleenvakuutusyhtiöiden johdon pätevyys- ja kokemusvaatimuksista. Hallituksen jäsenen, yhtiön toimitusjohtajan ja keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden on oltava hyvämaineisia ja heillä on oltava tehtävän hoitamisen vaatima ammatillinen pätevyys ja kokemus. Sääntely vastaa Solvenssi II -direktiivin 42 artiklassa toiminnasta tosiasiallisesti vastaavien ja muissa keskeisissä tehtävissä olevien henkilöiden sopivuutta ja luotettavuutta koskevaa sääntelyä. Lisäksi vakuutusyhtiölain mukaan hallituksessa on oltava edustettuna sellainen yleinen vakuutustoiminnan tuntemus kuin vakuutusyhtiön toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen.

Hallituksen jäsenten kelpoisuudesta säädetään lisäksi tarkemmin komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2015/35 vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/138/EU täydentämisestä. Delegoidun asetuksen 258 artiklan mukaan vakuutus- ja jälleenvakuutusyrityksen tulee varmistaa, että hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenillä yhdessä on liiketoiminnan asiaankuuluvilla osa-alueilla kelpoisuus, pätevyys, taidot ja ammatillinen kokemus, joita tarvitaan yrityksen ammattimaiseen johtamiseen ja valvontaan sekä varmistaa, että kullakin hallinto-, johto- tai valvontaelimen yksittäisellä jäsenellä on annettujen tehtävien edellyttämä kelpoisuus, pätevyys, taidot ja ammatillinen kokemus.

Delegoidun asetuksen 268 artiklassa on erityiset säännökset, jonka mukaan vakuutus- ja jälleenvakuutusyritysten on yhdistettävä toiminnot ja niihin liittyvät raportointisuhteet organisaatioonsa tavalla, joka varmistaa, että kukin toiminto on vapaa sellaisista vaikutteista, jotka voivat vaarantaa toiminnon kyvyn hoitaa tehtäviään objektiivisesti, rehellisesti ja itsenäisesti. Kunkin toiminnon on toimittava hallinto-, johto- tai valvontaelimen perimmäisen vastuun alaisena ja raportoitava kyseiselle elimelle sekä tehtävä tarvittaessa yhteistyötä muiden toimintojen kanssa tehtäviensä hoidon yhteydessä. Toimintoja suorittavilla henkilöillä on oltava mahdollisuus omasta aloitteestaan kommunikoida muun henkilöstön kanssa, ja heillä on oltava tehtäviensä suorittamiseen tarvittava toimivalta, resurssit ja asiantuntemus sekä rajoittamaton pääsy kaikkiin asiaankuuluviin, tehtävien suorittamista varten tarvittaviin tietoihin. Toimintoja hoitavien henkilöiden on viipymättä raportoitava vastuualuettaan koskevasta merkittävästä ongelmasta hallinto-, johto- tai valvontaelimelle.

Delegoidun asetuksen 273 artiklassa säädetään niistä menettelyistä, joita vakuutus- ja jälleenvakuutusyrityksellä on oltava johdon sopivuus- ja luotettavuusvaatimusten täyttymisen

jatkuvaa varmistamista varten. Vakuutus- ja jälleenvakuutusyritysten on luotava ja pantava täytäntöön kirjalliset toimintaperiaatteet ja riittävät menetelmät ja ylläpidettävä niitä varmistaakseen, että kaikki yrityksen toiminnasta tosiasiallisesti vastaavat henkilöt tai muita keskeisiä toimintoja hoitavat henkilöt ovat jatkuvasti tehtäviinsä sopivia ja luotettavia direktiivin 2009/138/EY 42 artiklassa tarkoitetulla tavalla. Henkilön sopivuutta koskevaan arviointiin on sisällyttävä arviointi kyseisen henkilön ammatillisesta ja muodollisesta pätevyydestä sekä vakuutustoimialaa, muita rahoitustoimialoja ja muuta liiketoimintaa koskevista tiedoista ja kokemuksesta, ja siinä on otettava huomioon kyseiselle henkilölle kohdistetut vastuut ja tarvittaessa henkilön vakuutus-, rahoitus-, kirjanpito-, vakuutusmatemaattinen ja johtamisasiantuntemus. Hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenen sopivuutta koskevassa arvioinnissa on otettava huomioon yksittäisille jäsenille kohdistetut vastuut, jotta voidaan varmistaa pätevyyksien, tietojen ja asiaankuuluvan kokemuksen asianmukainen monimuotoisuus, jolla varmistetaan yrityksen ammattimainen johtaminen ja valvonta. Arviointiin henkilön luotettavuudesta on sisällyttävä kyseisen henkilön rehellisyyttä ja taloudellista vakautta koskeva arvio, joka perustuu näyttöön henkilön luonteesta ja käyttäytymisestä ja liiketoimintatavasta, mukaan lukien arvioinnin kannalta tarkoituksenmukaiset rikosoikeudelliset, taloudelliset ja valvontaan liittyvät näkökohdat.

Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen EIOPA on lisäksi antanut vahinko- ja henkivakuutusyhtiöitä koskevan hallintojärjestelmää koskevan ohjeen. Ohjeen kohdassa 1.43 on ohje siitä, mistä osa-alueista vahinko- ja henkivakuutusyhtiön hallintoelimen jäsenillä kokonaisuutena tulisi vähintään olla osaamista.

2.3 Työeläkevakuutusyhtiöitä koskevan sääntelyn muutostarpeet

2.3.1 Hallintoneuvosto

Henki- ja vahinkovakuutusyhtiöissä hallintoneuvosto on vapaaehtoinen toimielin. Sen sijaan työeläkevakuutusyhtiöissä hallintoneuvosto on katsottu niin tärkeäksi, että se on pakollinen toimielin. Tähän on saattanut vaikuttaa esimerkiksi se, että työeläkevakuutusyhtiöissä omistajilla ei ole vastaavaa intressiä valvoa yhtiön toimintaa kuin osakeyhtiöissä yleisesti. Hallintoneuvostolla tulisi olla riittävää asiantuntemusta, jotta se voi tuloksellisesti hoitaa tehtävänsä. Tämän vuoksi hallintoneuvostolla tulisi olla tehtäviensä vaatimaa asiantuntemusta. Käytännössä tämä olisi tietämystä työeläkevakuuttamisesta, mutta asiantuntemus ei rajoitu pelkästään siihen. Esimerkiksi valvontatehtävänsä hoitamiseksi hallintoneuvostossa olisi hyvä olla tarvittavaa osaamista ja ymmärrystä työeläkeyhtiön hallinto- ja ohjausjärjestelmän toiminnasta. Hallintoneuvoston jäsenellä ei ole myöskään hyvämaineisuusvaatimusta, joka kuitenkin käytännössä on otettu huomioon. Tämän takia olisi perusteltua säätää hallintoneuvostoa koskevista pätevyysvaatimuksista.

2.3.2 Hallitus

Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen jäsenellä on oltava hyvä työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemus. Tämä on välttämätön vaatimus, jotta yhtiön toiminnan asiantunteva johtaminen olisi mahdollista. Työeläkevakuutustoiminta on osa sosiaalivakuutustoimintaa ja lakisääteisen sosiaalivakuutuksen toimeenpanoa. Työeläkevakuutusyhtiön tehtävänä on harjoittaa sosiaaliturvaan kuuluvaa lakisääteistä eläkevakuutusliikettä hoitamalla lakisääteisen eläketurvan toimeenpanoa ja yhtiölle tätä varten kertyviä varoja vakuutusten käsittämät edut turvaavalla tavalla. Se, että vaatimus hyvästä työeläkevakuutustoiminnan tuntemuksesta koskee jokaista hallituksen jäsentä, on perusteltua, koska kyseessä on yhtiön toiminnan perustarkoituksen tuntemus, jonka tulee vaikuttaa kaikkeen toimintaan työeläkevakuutusyhtiössä.

Hallituksen jäsenet nimittää työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvosto, jonka on nimityksiä tehdessään kyettävä arvioimaan nimitettävien henkilöiden työeläkevakuutustoiminnan tuntemuksen riittävyttä. Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen jäsenten muutoksista on ilmoitettava Finanssivalvonnalle, joka valvoo työeläkevakuutusyhtiölain noudattamista. Ilmoituksessa on esitettävä selvitys siitä, että hallituksen jäsenet täyttävät sille laissa säädetty vaatimukset.

Työeläkevakuutusyhtiölaissa ei ole säännöksiä siitä, miten työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemus määritellään tai miten se voidaan osoittaa. Tämä voi aiheuttaa hallintoneuvostolle vaikeuksia arvioida nimitettävien henkilöiden kelpoisuutta, vaikka hallintoneuvoston tulee ennen nimityspäätöksiä kyetä varmistumaan asiasta. Finanssivalvonnan ohjeet hallituksen jäsenen pätevyys- ja kokemusvaatimuksista täsmentävät lain vaatimusta ja auttavat hallintoneuvostoa kelpoisuuden ennakkolisessä arvioinnissa.

Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan hyvää työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemusta koskeva vaatimus täyttyy, mikäli hallituksen jäsenellä on vastaavaa kokemusta toisen työeläkevakuutusyhtiön hallituksesta tai muuta hallituksen jäsenyyteen rinnastuvaa kokemusta työeläkelaitoksesta tai hallituksen jäsenen tulee suorittaa kattava perehdytyskoulutus. Ohjeet kaventavat mahdollisten nimitettävien henkilöiden piiriä, kun vaatimuksena on hallituksen jäsenyys tai siihen rinnastuva kokemus työeläkealalla. Toisaalta mahdollisuus täyttää edellä mainittu vaatimus kattavan perehdytyskoulutuksen kautta puolestaan laajentaa kelpoisuusvaatimukset täyttävien henkilöiden piiriä.

Hallituksen jäseneltä ei työeläkevakuutusyhtiölaissa vaadita liikkeenjohdollista osaamista, vaikka työeläkevakuutusyhtiölain mukaan hallituksen ja toimitusjohtajan on johdettava yhtiötä ammattitaitoisesti, terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden sekä luotettavaa hallintoa koskevien periaatteiden mukaisesti. Toisin kuin henki- ja vahinkovakuutusyhtiöiden kohdalla työeläkevakuutusyhtiöiden hallituksen jäseniltä ei laissa edellytetä yleistä tehtävän hoitamisen edellyttämää ammatillista pätevyyttä ja kokemusta. Työeläkeyhtiön hallitus on vastuussa yhtiön toiminnasta, sillä hallitus on yhtiön ylin hallinto-, johto-, ja valvontaelin. Vaikka työeläkevakuutusyhtiön toiminta on osa lakisääteisen sosiaalivakuutuksen toimeenpanoa, toimintaa harjoitetaan yksityisen vakuutusyhtiön muodossa. Työeläkevakuutusyhtiöt harjoittavat laajaa sijoitustoimintaa ja ne myös kilpailevat keskenään. Työeläkevakuutusyhtiölaissa on säännöksiä yhtiön luotettavan hallinnon järjestämisestä. Työeläkevakuutusyhtiölain mukaan yhtiöllä on oltava hallituksen hyväksymä jatkuvuussuunnitelma. Lisäksi työeläkevakuutusyhtiöllä on oltava hallituksen hyväksymät kirjalliset toimintaperiaatteet yhtiön sisäisestä valvonnasta, riskienhallintajärjestelmästä, sisäisen tarkastuksen järjestämisestä, palkitsemisesta ja toimintojen ulkoistamisen järjestämisestä. Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen tehtävien ja hallituksen jäsenten vastuun sekä laissa edellytettävien pätevyys- ja kokemusvaatimusten välillä on osittainen epäsuhta, jonka korjaamiseksi sääntelyä tulisi täydentää.

Työeläkevakuutusyhtiölain mukaan hallituksessa on oltava hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus. Kyseessä on koko hallitusta kollegiona koskeva vaatimus. Hallituksessa voi olla siten jäseniä, joilla ei ole lainkaan sijoitustoiminnan asiantuntemusta. Hallituksen jäsenillä voi olla myös toisiaan täydentävää sijoitustoiminnan eri osa-alueisiin liittyvää osaamista. Työeläkevakuutusyhtiöt harjoittavat laajaa sijoitustoimintaa, jossa onnistumisella on olennainen merkitys vakuutettujen etujen turvaamisessa. Työeläkevakuutusyhtiö pyrkii saamaan sijoituksille korkeaa tuottoa laissa sallitulla riskillä. Osa sijoitustuotoista voidaan palauttaa yhtiössä vakuutuksenottajina oleville työnantajille asiakashyvityksinä. Tuottojen avulla myös työeläkemaksut voidaan pitää alhaisempina työeläkejärjestelmässä.

Työeläkevakuutusyhtiölain sääntely hallitukselta edellyttävästä kollegiaalisesta sijoitustoiminnan asiantuntemuksesta on joustava säännös, joka mahdollistaa monenlaiset hallituskokoonpanot. Säännös on katsottu riittäväksi varmistamaan sijoitustoiminnan asiantuntemus hallituksessa. Toisaalta joustava säännös on sanamuodoltaan tulkinnanvarainen eikä hallintoneuvostolla ole hallituksen jäseniä nimittäessään varmaa tietoa siitä, täytyykö lain edellyttämä sijoitustoiminnan asiantuntemus hallituksessa. Finanssivalvonta on antanut ohjeen siitä, milloin hallituksessa katsotaan olevan riittävä sijoitustoiminnan asiantuntemus. Ohjeen mukaan hallituksessa on hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus, jos vähintään kolmasosalla hallituksen jäsenistä on hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus. Se, miten hyvää sijoitustoiminnan asiantuntemusta arvioidaan, jää epäselväksi. Tämän takia sijoitustoimintaa koskien tulisi täsmentää vaatimuksen kollektiivista luonnetta ja sisältöä.

Toisin kuin henki- ja vahinkovakuutusyhtiöitä koskevassa sääntelyssä työeläkeyhtiön hallitukselle ei kollegiona aseteta muita pätevyysvaatimuksia kuin hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus. Vakuutusyhtiölain mukaan hallituksessa tulee olla yhtiön toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä yleinen vakuutustoiminnan tuntemus ja komission delegoidun asetuksen mukaan hallituksen jäsenillä on oltava yhdessä liiketoiminnan osa-alueilla pätevyys, jota tarvitaan yhtiön ammattitaitoiseen johtamiseen. Työeläkevakuutusyhtiöiden sääntelyssä ei edellytetä hallitukselta kollegiona yleistä vakuutusliiketoiminnan tuntemusta, vaikka kyseessä on yksityisen yhtiön muodossa harjoitettava toiminta. Vaikka työeläkevakuutusyhtiöiden toiminta on osa sosiaalivakuutuksen toimeenpanoa, yhtiömuotoista toimintaa koskevat pääosin samat liikkeenjohdolliset vaatimukset kuin muutakin vakuutusliiketoimintaa kuten esimerkiksi yhtiön luotettavan hallinnon järjestämistä koskeva vaatimus. Tältä osin työeläkevakuutusyhtiöiden sääntely eroaa henki- ja vahinkovakuutusyhtiöiden sääntelystä ja tämän vuoksi olisi perusteltua lisätä hallitukselle kollegiona myös muu tehtävän hoitamisen vaatima ammatillinen pätevyysvaatimus.

2.3.3 Keskeisistä toiminnoista vastaavat henkilöt

Työeläkevakuutusyhtiölaissa ei määritellä, mitkä yhtiön hallintoon kuuluvat toiminnot ovat keskeisiä toimintoja. Laissa ei myöskään säädetä hallituksen tehtäväksi määritellä, mitkä toiminnot ovat keskeisiä toimintoja. Kun keskeisiä toimintoja ei ole määriteltä, työeläkevakuutusyhtiölaissa ei myöskään säädetä pätevyys- ja kokemusvaatimuksia keskeisistä toiminnoista vastaaville henkilöille.

Riskien asianmukaiseen hoitamiseen tarvitaan vakavaraisuuspääomaa koskevien vaatimusten lisäksi toimiva hallintojärjestelmä. Hallintojärjestelmään kuuluvat toiminnot, joilla on valmius suorittaa käytännössä tiettyjä hallintotehtäviä. Työeläkevakuutusyhtiön hallintojärjestelmässä tulee lain mukaan olla yhtiön toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä riskienhallinta, sisäinen valvonta, sisäinen tarkastus. Työeläkevakuutusyhtiön hallintojärjestelmän ja riskien hallinnan kannalta keskeisissä ja vastuullisissa tehtävissä toimivien henkilöiden pätevyys- ja kokemusvaatimuksista olisi perusteltua säätää laissa, koska näissä tehtävissä toimivilla on hallituksen jäsenten lisäksi olennainen vaikutus yhtiön toiminnan onnistumiseen ja vakuutettujen etujen turvaan. Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen tulisi määritellä yhtiön keskeiset toiminnot ja keskeisistä toiminnoista vastaaville tulisi asettaa pätevyys- ja kokemusvaatimukset.

2.3.4 Johdon erityiset kelpoisuusvaatimukset

Lain 12 § sisältää työeläkevakuutusyhtiön hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenten sekä toimitusjohtajan erityisiä kelpoisuusehtoja käsittävät vaatimukset. Pykälän 3 momentin tarkoituksena on ollut turvata lain 2 §:ssä säädettyä toiminnan tarkoituksen toteutumista ja

vähentää riskiä eri finanssialan roolien sekaantumisesta. Säännös on alun perin ollut sellainen, että hallintoneuvoston ja hallituksen kaikkien jäsenten lukumäärästä enemmistön oli oltava riippumattomia päätöksentekijöitä siten, että he eivät olleet saman luotto- tai rahoituslaitoksen hallintoneuvoston tai hallituksen jäseniä (HE 255/1996 vp). Jäsenten enemmistö ei myöskään saanut olla tällaisten yhtiöiden palveluksessa. Tällöin oli tarkoituksena estää se, ettei tällaisen ulkopuolisen yrityksen johto enemmistöllään miehittäisi työeläkevakuutusyhtiön hallintoa.

Säännöstä kiristettiin merkittävästi vuonna 2007 voimaan tulleilla muutoksilla (HE 76/2006 vp). Tiukentamisella pyrittiin vahvistamaan riippumattomuutta muusta vakuutus- ja liiketoiminnasta ja korostamaan sitä lähtökohtaa, ettei työeläkevakuutusyhtiöllä saa olla muita toiminnan tavoitteita kuin lakisääteisen työeläkejärjestelmän hoitaminen. Tämän turvaamiseksi on katsottu, että luottamustehtävissä tai toimitusjohtajana olevien henkilöiden on oltava riittävän itsenäisiä suhteessa muiden finanssialan yhteisöjen liiketoimiin ja rajoitettu sidonnaisuutta nimenomaan finanssialan yrityksiin.

Sääntelyn tarkoituksena on ollut korostaa työeläkevakuutusyhtiöiden keskittymistä hoitamaan vain työeläkevakuutustoimintaa. Näistä syistä sidonnaisuussäntelyä pidetään edelleen tarpeellisena, koska työeläkevakuutusyhtiöiden toiminnan erillisyys ja itsenäisyys suhteessa muihin finanssialan toimijoihin on varmistettava. Sidonnaisuussäntelyä tulisi kuitenkin kohtuullistaa, koska käytännössä on osoittautunut haastavaksi saada hallituksen jäseniksi riittävästi pätevyysvaatimukset täyttäviä henkilöitä, joilla ei olisi mitään sidonnaisuutta. Pätevyysvaatimukset täyttävät henkilöt ovat käytännössä usein finanssialaan palvelussuhteessa tai luottamustehtävässä. Tämän takia ns. sidonnaisten jäsenten sallittua määrää ja sidonnaisuuden perustetta olisi perusteltua muuttaa ja siten helpottaa pätevyysvaatimukset täyttävien hallitusten jäsenten nimittämistä hallitukseen. Sidonnaisuuden aiheutuminen hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille rajoitettaisiin lähtökohtaisesti toiseen finanssialan yhteisöön palvelussuhteessa olemiseen.

2.4 Eläketurvakeskusta koskeva vahingonkorvaussäntely

Eläketurvakeskus on työeläketurvan ja kehittämisen yhteiselin, jolla on julkisia hallintotehtäviä. Näistä osaan liittyy julkisen vallan käyttöä. Eläketurvakeskuksen hallituksen tehtävistä ja päätöksenteosta säädetään Eläketurvakeskuksesta annetun lain (397/2006) 10 §:ssä. Sen mukaan Eläketurvakeskuksen hallitus johtaa ja kehittää Eläketurvakeskuksen toimintaa. Lisäksi hallituksen tehtävänä on laatia vuosittain toiminta- ja taloussuunnitelma sekä tilinpäätös, joka käsittää myös toimintakertomuksen, laatia Eläketurvakeskuksen työjärjestys, ottaa ja erottaa Eläketurvakeskuksen toimitusjohtaja ja muut johtajat sekä sopia heidän palkkauksestaan ja muista toimenhoidon ehdoista, päättää muut periaatteellista laatua olevat tai muuten tärkeät asiat, jos ne eivät kuulu edustajistolle sekä kantaa ja vastata Eläketurvakeskuksen puolesta. Hallitus voi siirtää toimivaltaansa toimitusjohtajalle, johtajille ja toimihenkilöille.

Valtioneuvoston asetuksessa Eläketurvakeskuksesta säädetään muun muassa hallituksen tehtävästä edustajiston koolle kutumisesta sekä Eläketurvakeskuksen nimen kirjoittamisesta.

Hallituksen jäsenen vahingonkorvausvastuusta ei ole säädetty Eläketurvakeskuksesta annetussa laissa. Siten vahingonkorvausvastuuseen sovelletaan vahingonkorvauslain säännöksiä.

Vahingonkorvauslain (412/1974) 3 luvun 2 §:ssä säädetään julkisyhteisön velvollisuudesta korvata julkista valtaa käytettäessä virheen tai laiminlyönnin johdosta aiheutunut vahinko. Samassa lainkohdassa todetaan, että sama korvausvelvollisuus on muulla yhteisöllä, joka lain, asetuksen tai lakiin sisältyvän valtuutuksen perusteella hoitaa julkista tehtävää. Vastuu

yhteisöllä on kuitenkin vain, milloin toimen tai tehtävän suorittamiselle sen laatu ja tarkoitus huomioon ottaen kohtuudella asetettavia vaatimuksia ei ole noudatettu.

Virkamiehen vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslain 4 luvun 2 §:n 1 momentissa. Saman luvun 2 §:n 4 momentin mukaan samaa perustetta kuin virkamiehen vahingonkorvausvastuussa, sovelletaan, jos joku muu, olematta 4 luvussa tarkoitettussa palvelussuhteessa 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettuun yhteisöön, aiheuttaa vahingon julkista valtaa käyttäessään.

Edellä kuvatun mukaisesti julkista tehtävää hoitavaan yhteisöön muussa kuin 4 luvun mukaisessa palvelussuhteessa olevan henkilön vahingonkorvauslain mukainen vahingonkorvausvastuu näyttäisi rajoittuvan julkista valtaa käytettäessä aiheutettuun vahinkoon. Lisäksi vahingonkorvauslain korvausvastuu koskee pääsääntöisesti hyvitystä henkilö- ja esinevahingosta sekä tietyin edellytyksin kärsimyksestä. Vahingonkorvaus käsittää hyvityksen taloudellisesta vahingosta, joka ei ole yhteydessä henkilö- tai esinevahinkoon, vain, jos vahinko on aiheutettu rangaistavaksi säädetyllä teolla, julkista valtaa käytettäessä tai milloin tähän muissa tapauksissa on erittäin painavia syitä. Eläketurvakeskuksen hallituksessa käsiteltävissä asioissa ei yleensä ole kyse asioista, joissa käytettäisiin julkista valtaa. Tämän takia olisi perusteltua säätää hallituksen jäsenen vahingonkorvausvastuusta siten, että vahingonkorvausvastuun alaisuuteen tulisi myös ne tilanteet, joissa ei ole käytetty julkista valtaa.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on lakisääteisen työeläketurvan toimeenpanosta huolehtivien työeläkevakuutusyhtiöiden hallintoa ja toimivaa johtoa koskevien pätevyys- ja kokemusvaatimusten tarkentaminen ja täydentäminen. Tarkoituksena on yhtenäistää kelpoisuusvaatimuksia muihin vakuutusyhtiöihin sekä eläkesäätiöihin ja -kassoihin verrattuna.

Työeläkevakuutusyhtiöiden keskeisen taloudellisen vallankäytön vuoksi niiden toimintaa tulee pyrkiä sääntelyn selkeydellä ja toiminnan läpinäkyvyydellä tehdä ymmärrettäväksi. Työeläkevakuutusyhtiöt hoitavat merkittävän osan kansalaisten eläketurvan varmistamisesta ja eläkkeiden rahoittamiseen varattujen merkittävien eläkerahastojen hallinnoinnista. Tästä syystä niiden on tärkeää noudattaa korkeita eettisiä standardeja ja varmistaa, että toiminta on avointa, läpinäkyvää ja vastuullista. Ymmärrettävä ja selkeä sidonnaisuussääntely auttaa varmistamaan näiden tavoitteiden toteutumisen.

Eläketurvakeskusta koskevan vahingonkorvaussääntelyn muutoksen tavoitteena on selkeyttää Eläketurvakeskuksen hallituksen jäsenen vahingonkorvausvastuuta ja lisätä läpinäkyvyyttä sekä tuoda vahingonkorvausvastuun alaisuuteen myös ne tilanteet, joissa ei käytetä julkista valtaa.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

4.1.1 Työeläkevakuutusyhtiölakiin tehtävät muutokset

Esityksessä ehdotetaan, että työeläkevakuutusyhtiöistä annettuun lakiin lisättäisiin hallintoneuvostoa koskien uusia pätevyysvaatimuksia. Hallintoneuvoston jäsenille lisättäisiin hyvämaineisuusvaatimus ja hallintoneuvostolle asetettaisiin vaatimus työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemuksesta.

Hallitukseen liittyen ehdotetaan, että hallituksessa tulisi kollegiaalisena vaatimuksena olla hyvän sijoitustoiminnan asiantuntemuksen lisäksi muuta hallituksen tehtävän hoitamisen vaatimaa ammatillista pätevyyttä ja kokemusta. Lisäksi molempia hallintoelimiä koskien muutettaisiin sidonnaisuutta koskevaa säännöstä. Johdon erityistä kelpoisuusvaatimuspykälää muutettaisiin siten, että hallintoneuvoston puheenjohtajan ja hallituksen puheenjohtajan sekä puolet muista jäsenistä olisi oltava henkilöitä, jotka eivät ole palvelussuhteessa tai toimitusjohtajana pykälässä luetelluissa yhtiöissä, yhteisöissä tai laitoksissa. Hallintoneuvoston ja hallituksen puheenjohtajat eivät myöskään saisi olla näiden muiden finanssialan yhteisöjen hallintoelinten jäseniä.

Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen olisi määriteltävä, mitkä ovat työeläkevakuutusyhtiön keskeiset toiminnot. Hallituksen määrittelemien ja hallintojärjestelmän ja riskienhallinnan kannalta keskeisissä ja vastuullisissa tehtävissä toimivien henkilöiden pätevyys- ja kokemusvaatimuksista säädettäisiin laissa, koska näissä tehtävissä toimivilla on hallituksen jäsenen lisäksi olennainen vaikutus yhtiön toiminnan onnistumiseen ja vakuutettujen etujen turvaamiseen.

Lisäksi lakiin tehtäisiin muita pienempiä muutoksia. Yleisiä hallintovaatimuksia koskevaa pykälää täsmennettäisiin mm. siten, että yhtiöllä olisi oltava riittävät menettelyt ja hallituksen hyväksymät kirjalliset toimintaperiaatteet yhtiön toimitusjohtajan ja hallituksen jäsenten sekä keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden kelpoisuusvaatimusten täyttämisen varmistamisesta. Lakia ehdotetaan täsmennettäväksi myös siten, että työeläkevakuutusyhtiön tarkastusasioita käsittelevään valmisteluvaliokuntaan, sen tehtäviin ja jäseniin sovellettaisiin osakeyhtiölain tarkastusvaliokuntaa koskevia säännöksiä.

4.1.2 Eläketurvakeskuksen hallituksen jäsenen vahingonkorvausvastuu

Eläketurvakeskuksesta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös, jossa säädettäisiin Eläketurvakeskuksen hallituksen jäsenen vahingonkorvausvastuusta hänen tässä tehtävässään aiheuttamastaan vahingosta Eläketurvakeskukselle toimimalla Eläketurvakeskuksesta annetun lain tai sen nojalla annetun asetuksen vastaisesti tai muutoin tahallisesti tai tuottamuksesta.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset

Työeläkevakuutusyhtiöiden johdon pätevyys- ja kokemusvaatimusten tarkistaminen vaikuttaa työeläkevakuutusyhtiöiden toimintaan. Taloudellisen toimintaympäristön muutosten ja niiden vaikutusten arviointi on keskeinen osa hallituksen ja muun ylimmän johdon työnkuvaa. Työeläkevakuutusyhtiöiden johdon pätevyys- ja kokemusvaatimusten tarkentamisen arvioidaan entisestään tehostavan yhtiöiden hallintojärjestelmää siten, että toimintaan kohdistuvia riskejä ennakoidaan ja niihin varaudutaan aiempaa paremmin. Myös korjaavat toimenpiteet suoritetaan oikea-aikaisesti ja tehokkaasti. Kustannusten voidaan arvioida olevan kohtuullisia saavutettaviin hyötyihin nähden.

Työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhönpaluun edistämisestä annetun lain voimassaolon jatkamisella ei ole vaikutusta valtion menoihin edelliseen vuoteen verrattuna.

4.2.2 Vaikutukset viranomaisten ja Eläketurvakeskuksen toimintaan

Vaikutukset Finanssivalvonnan toimintaan arvioidaan muodostuvan pääosin myönteisiksi, vaikka esitys lisäisi hieman Finanssivalvonnan työtehtäviä. Finanssivalvonnan tehtävänä on

muun muassa valvoa, että työeläkevakuutusyhtiön hallinnointi- ja ohjausjärjestelmät ovat riittävät ja luotettavat. Ehdotettavien hallintoneuvostoa, hallitusta ja keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden pätevyyttä- ja kelpoisuutta koskevien säännösten voidaan arvioida tukevan valvontatehtävän toteuttamista, eivätkä ne olennaisesti lisäisi valvonnan työ määrää.

Eläketurvakeskuksesta annetun lain muuttaminen hallituksen vahingonkorvausvastuun osalta selkeyttäisi oikeustilaa ja laajentaisi vahingonkorvausvastuun koskemaan myös niitä vahinkoja, joita hallituksen jäsen tässä tehtävässään julkista valtaa käyttämättä aiheuttaisi Eläketurvakeskukselle. Lain säännös selkeyttäisi hallituksen vastuuta ja lisäisi läpinäkyvyyttä, joten sillä olisi myönteisiä vaikutuksia Eläketurvakeskukselle.

4.2.3 Vaikutukset työeläkevakuutusyhtiöiden toimintaan

Esityksen myötä työeläkeyhtiöiden hallintoa ja toimivaa johtoa koskeva sääntely lisääntyisi, mitä voidaan pitää perusteltuna toisaalta ottaen huomion työeläkevakuutusyhtiöiden toiminnan yhteiskunnallinen merkitys ja muita eläkelaitoksia sekä vakuutusyhtiöitä koskeva sääntely.

Työeläkevakuutusyhtiölakiin lisättäväksi ehdotettavien, hallintoneuvostoa, hallitusta ja keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden pätevyys- ja kokemusvaatimusten muutoksilla ei arvioida olevan työeläkejärjestelmään suurta vaikutusta eikä merkittäviä muutoksia työeläkevakuutusyhtiöiden toimintaan. Työeläkevakuutusyhtiöt ovat jo nykyisin ottaneet asianmukaisesti huomioon tehtävän vaatiman asiantuntemuksen valintoja tehdessään. Vaatimuksia hallintoneuvoston jäsenten hyvämaisuudesta voidaan pitää luonnollisina työeläkevakuutusyhtiön pakollisessa hallintoelimestä. Lisäksi ottaen huomioon hallintoneuvoston tehtävät, myös työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemusta hallintoneuvostossa voidaan pitää perusteltuna.

Hallitukselle kollegiona lisättäväksi ehdotettavan muun tehtävän hoitamisen vaatima ammatillinen pätevyys ja kokemusvaatimuksen voidaan arvioida aiheuttavan hallinnollisen työn lisääntymistä. Samoin keskeisistä toiminnoista vastaaville henkilöille asetettavat pätevyys- ja kokemusvaatimukset. Heidän osaltaan hallinnollista taakkaa lisää erityisesti Finanssivalvonnalle tehtävät ilmoitukset.

Työeläkevakuutusyhtiölaissa on säännökset, joilla pyritään turvaamaan työeläkevakuutusyhtiön toiminnan itsenäisyys suhteessa muuhun vakuutus- ja liiketoimintaan (mm. HE 96/2014 vp). Tässä tarkoituksessa lain 12 §:ssä on rajoituksia hallinnossa mukana oleville henkilöille osallistua muiden vakuutusyhtiöiden, luotto- ja rahoituslaitosten tai niiden omistusyhteisöjen toimintaan tai hallintoon. Mitään kiintiöitä tai rajoituksia muuhun liiketoimintaan kuin finanssialaan ei kuitenkaan ole tehty.

Ehdotetun muutoksen tarkoituksena olisi keventää sidonnaisuussääntelyä. Muutoksen jälkeen työeläkevakuutusyhtiön koko hallintoneuvosto tai hallitus, puheenjohtajia lukuun ottamatta, voisi koostua esimerkiksi vakuutusyhtiöiden tai luottolaitosten hallituksen jäsenistä. Muutoksella edistetään sitä, että työeläkevakuutusyhtiön hallintoon olisi helpompi saada asianmukaisen pätevyyden ja osaamisen omaavia henkilöitä ja näin ollen työeläkevakuutusyhtiöiden hallinnon pätevyys- ja osaamistaso voisi nousta. Samasta vakuutusyhtiöstä, luotto- tai rahoituslaitoksesta tai niitä koskevasta konsernista tai rahoitus- ja vakuutusryhmien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettu ryhmittymästä saisi kuitenkin olla palvelussuhteessa tai toimitusjohtajana olevia tai niiden hallintoneuvoston tai hallituksen jäseninä olevia enintään yksi kolmasosa jäsenistä. Tämä säilyttäisi edelleen sen, että yksittäisen ulkopuolisen finanssialan yrityksen johto ei saisi enemmistöasemaa hallituksessa.

Työeläkevakuutusyhtiöiden johdolle asetettavien pätevyys- ja kokemusvaatimusten tarkistaminen saattaisi vähentää niiden henkilöiden määrää, jotka nämä vaatimukset täyttävät ja tällä voisi olla myös haitallisia vaikutuksia yhtiöiden toimintaan. Pätevyyden voi kuitenkin hankkia koulutuksella, joten esimerkiksi pätevien hallinnon jäsenten määrän väheneminen ei ole todennäköistä.

Tarkastusvaliokuntaa koskeva muutos voi lisätä tarkastusvaliokunnan tehtäviä. Osakeyhtiölaissa säädetään tarkastusvaliokunnan vähimmäistehtävistä ja jos työeläkevakuutusyhtiön tarkastusvaliokunta ei tällä hetkellä hoida osakeyhtiölaissa säädettyjä tehtäviä, tulee sille uusia tehtäviä hoidettavaksi.

4.2.4 Vaikutukset etuudensaajiin

Työeläkevakuutusyhtiölain tai Eläketurvakeskuksesta annetun lain muutoksilla ei ole välitöntä vaikutusta etuudensaajiin.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Ehdotus perustuu työeläkevakuutusyhtiöitä koskevien pätevyys- ja kokemusvaatimusten osalta pääosin Finanssivalvonnan tekemään lainsäädäntöaloitteeseen, joten hallituksen esityksen valmistelussa ei ole arvioitu sitä vaihtoehtoa, että työeläkevakuutusyhtiöitä koskevia pätevyys- ja kokemusvaatimuksia ei täsmennettäisi. Valmistelussa on harkittu työeläkevakuutusyhtiöiden pätevyys- ja kokemusvaatimuksia koskevan sääntelyn määrää ja vaativuustasoa ja sitä miltä osin ehdotettavat muutokset jo ovat osa yhtiöiden toimivaa hallintoa. Tämän harkinnan pohjalta on päädytty ehdotettaviin muutoksiin.

6 Lausuntopalaute

Hallituksen esityksen luonnoksesta järjestettiin lausuntokierros ajalla 8.5.2024-18.6.2024. Lausuntoja saatiin yhteensä 13 taholta. Lausunnon antoivat Akava ry, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Eläkesäätiöyhdistys ESY ry, Eläketurvakeskus, Finanssiala ry (FA), Finanssivalvonta, Keva, Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT, Suomen Ammattiliittojen keskusjärjestö SAK ry, STTK ry, Suomen Yrittäjät, Työeläkevakuuttajat TELA ry ja Valtiovarainministeriö. Kaikki esityksestä annetut lausunnot sekä niistä laadittu lausuntoyhteenveto ovat luettavissa julkisessa palvelussa osoitteessa <https://stm.fi/hanke?tunnus=STM033:00/2021>.

Lausunnonantajat pitivät esitystä pääosin kannatettavana ja työeläkevakuutusyhtiöiden hallinnon ja johdon pätevyys- ja kokemusvaatimusten tarkistamista tarpeellisena. Sidonnaisuussääntelyyn ehdotetuista muutoksista annettiin eriäviä huomioita. FA ja Tela pitivät tärkeänä, että esitys sisältää muutoksia johdon erityisiä kelpoisuusvaatimuksia koskevaan 12 §:ään ja että pykälän rajoitusehtojen höllentäminen vähintään esityksen mukaisesti olisi välttämätöntä.

Finanssivalvonta vastusti sidonnaisuuteen ehdotettuja muutoksia hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenyyksien aiheuttaman sidonnaisuuden osalta. Finanssivalvonta totesi, että sidonnaisuussääntely on osa TVYL:iin sisältyviä säännöksiä, joiden tarkoituksena on varmistaa työeläkevakuutusyhtiöiden toiminnan erillisyyden ja itsenäisyyden suhteessa muihin finanssialan toimijoihin. Ehdotettu muutos mahdollistaisi esimerkiksi sen, että kaikki työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet voisivat olla esimerkiksi vakuutusyhtiön tai luottolaitoksen hallintoneuvoston tai hallituksen jäseniä. Ehdotettu muutos tarkoittaisi myös esimerkiksi sitä, että työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen

puheenjohtajana voisi toimia henkilö, joka on hallintoneuvoston tai hallituksen puheenjohtajana tai jäsenenä työeläkevakuutusyhtiön keskeisenä jakelukanavana toimivassa finanssialan yhteisössä. Näitä käytännön vaikutuksia ei ole käytännössä lainkaan tuotu esiin säännöshdotuksen perusteluissa.

Nykyisen säännöksen taustalla olevat aiemmat kokemukset riskeistä työeläkevakuutusyhtiön itsenäiselle toiminnalle tulisi ehdottomasti huomioida säännöstä muutettaessa. Työeläke toimijoiden päätöksenteon tulee toiminnan luonne kansallisen sosiaalivakuutuksen keskeisenä toimeenpanijana huomioiden olla jatkossakin itsenäistä, muista finanssitoimialan toimijoista riippumatonta ja tämä tulee sääntelyllä turvata.

Myös palkansaajajärjestöt katsoivat, että muutoksia olisi tarpeellista vielä osin arvioida uudelleen siitä näkökulmasta, että hallintoneuvoston ja hallituksen puheenjohtajina toimisi vain henkilöitä, joiden sidonnaisuudet eivät vaaranna työeläkevakuutusyhtiön riippumattomuutta suhteessa muihin vakuutus- ja rahoituslaitoksiin.

Eläketurvakeskuksen hallituksen jäsenten vahingonkorvausvastuun selkeyttämistä pidettiin kannatettavana.

Esitykseen tehtiin muutoksia lausuntopalautteen perusteella. Sidonnaisuussääntelyyn tehtyä ehdotusta muutettiin siten, että hallituksen ja hallintoneuvoston puheenjohtajalta edellytetään edelleen, ettei hänellä ole sidonnaisuuksia myöskään toisen vakuutusyhtiön tai luotto- tai rahoituslaitoksen hallintoon. Myös tarkastusvaliokuntaa koskevaa sääntelyä arvioitiin tarkemmin ja päädyttiin tekemään muutos hallituksen toimintaa koskevaan pykälään.

Lisäksi esityksen perusteluja tarkennettiin monilta osin. Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuuksia täydennettiin TVYL 12 j §:n mukaisten ilmoitusten osalta, mutta muilta osin määräyksenantovaltuuksille ei katsottu olevan tarvetta.

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Laki työeläkevakuutusyhtiöstä annetun lain muuttamisesta

9 b §. Hallintoneuvosto. Pykälässä säädetään hallintoneuvostosta. Työeläkevakuutusyhtiöllä on oltava hallintoneuvosto. Säännös poikkeaa vakuutusyhtiölain 6 luvun 2 §:n 1 momentista siinä, että työeläkevakuutusyhtiöllä hallintoneuvosto on pakollinen toimielin, kun muilla vakuutusyhtiöillä se on vapaaehtoinen. Tämän takia olisi tarkoituksenmukaista säätää hallintoneuvoston kelpoisuusvaatimuksista ottaen huomioon hallinnon tehokkuus ja hallintoneuvoston valvontatehtävä. Lisäksi laintasoinen määrittely lisäisi ennakoitavuutta henkilöitä hallintoneuvostoon valittaessa.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan hallintoneuvoston jäsenen olisi oltava ensinnäkin hyvämaineinen. Hyvämaineisuudella tarkoitettaisiin samaa kuin työeläkevakuutusyhtiön hallituksen jäsenten osalta. Hyvämaineisuuden on vakiintuneesti katsottu tarkoittavan rajoituksia esimerkiksi rikoslaissa tarkoitettuja rikoksia tehneiden tai konkurssissa tai liiketoimintakiellossa olevien henkilöiden nimittämiseksi työeläkevakuutusyhtiöiden hallintoelimiin.

EU-sääntelyssä hyvämaineisuuteen liittyy kunniallisuus ja yhdessä nämä seikat muodostavat luotettavuuden. Hyvämaineisuus on määritelty muun muassa vakuutusten tarjoamisesta annetun lain 3 luvun 16 §:ssä. Sen mukaan hyvämaineinen on henkilö, jota ei ole lainvoimaisella tuomiolla tuomittu viiden viimeisen vuoden aikana vankeusrangaistukseen tai kolmen

viimeisen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton tehtävään. Henkilöä ei kuitenkaan pidetä hyvämaineisena, jos hän on muutoin aikaisemmalla toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton. Finanssivalvonta on työeläkevakuutusyhtiöiden hallintoa koskevassa määräys- ja ohjekokoelmassaan (Määräykset ja ohjeet 2/2017, Työeläkevakuutusyhtiöiden hallinto) käyttänyt samaa määritelmää (Luku 5, kohta 14, ohje). Finanssivalvonta tulkitsee nykykäytännön mukaan tilanteita tapauskohtaisesti ja käytännössä kyse on ollut henkeen kohdistuvista rikoksista tai omaisuus- ja talousrikoksista. Myös muut kuin mainitut rikokset voivat olla peruste katsoa, ettei rikoksiin syyllistynyttä henkilöä voida pitää hyvämaineisena. Esimerkiksi KHO:2024:50 ennakkopäätöksen mukaan toisen terveyteen kohdistuvasta rikoksesta ja huumausaineen käyttörikoksesta tuomitseminen voi johtaa hyvämaineisuuden menettämiseen, jos rikokset osoittavat henkilön olevan ilmeisen sopimaton tehtävään.

Työeläkevakuutusyhtiön ei tarvitsisi tehdä hyvämaineisuudesta ilmoitusta Finanssivalvonnalle, vaan riittävää olisi, että yhtiön velvollisuutena olisi selvittää hyvämaineisuus hallintoneuvoston jäsenten osalta. Yhtiöiden tulisi selvittää hyvämaineisuutta käytettävissään olevilla keinoilla eli käytännössä kysymällä henkilöiltä itseltään. Finanssivalvonta voisi normaalien valvontavaltuuksiensa nojalla pyytää tarvittaessa selvityksiä yhtiöltä.

Hallintoneuvostossa olisi myös oltava sen tehtävien hoitamiseen vaadittavaa työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemusta. Kyseessä on kollegiaalinen vaatimus eli työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemusta ei tarvitse olla kaikilla hallintoneuvoston jäsenillä. Työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa on säännelty hallintoneuvoston tehtävät (TVYL 4 luvun 9 d §). Hallintoneuvosto valitsee työeläkevakuutusyhtiön hallituksen jäsenet, vahvistaa heidän palkkionsa sekä valvoo hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulla olevaa yhtiön hallintoa. Hallintoneuvostolle ei voida antaa muita tehtäviä, kuin laissa on säädetty. Työeläkevakuutusyhtiön tehtävänä on varmistaa hallintoneuvoston tehtävien asianmukainen hoitaminen.

Työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemuksella tarkoitettaisiin osaamista ja ymmärrystä mm. työeläkejärjestelmän toiminnasta ja kilpailusta, toimialaa koskevasta keskeisestä sääntelystä ja viranomaismääräyksistä sekä työeläkevakuutusyhtiön hallinnosta eli hallinto- ja ohjausjärjestelmän toiminnasta.

Työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemusta koskeva vaatimus voisi täytyä esimerkiksi kattavan työeläkealan perehdytyskoulutuksen kautta. Tällöin sen voisi osoittaa esimerkiksi kyseisen kokonaisuuden sisältävän koulutuksen ja sen hyväksytyn suorituksen avulla. Koulutuksen määrällä voisi olla tietty opintopistekriteeri. Jos koulutuksen sisältö olisi työeläkealalla yhtenäisesti määritelty, saavutettaisiin hallintoneuvoston jäsenten osalta yhtäläinen osaamisen taso.

Työeläkevakuutusyhtiö voisi myös itse kattavasti perehdyttää hallintoneuvoston jäsenet työeläkevakuutustoimintaan. Lisäksi olisi huomioitava myös se, että hallintoneuvoston jäsen ei tarvitse koulutusta, jos työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemus on hankittu esimerkiksi työkokemuksen kautta. Käytännössä useat hallintoneuvoston jäsenet ovat jo nykyisin käyneet kattavan perehdytyskoulutuksen tehtävään valitsemisen jälkeen eli vaatimus ei merkittävästi muuttaisi nykyistä käytäntöä.

Finanssivalvonta on täydentänyt työeläkevakuutusyhtiöiden hallintoa koskevaa määräys- ja ohjekokoelmaa hallintoneuvoston valvontatehtävää koskien (voimaan 1.4.2024). Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan TVYL 9 d §:n 1 momentissa tarkoitettuun hallintoneuvoston valvontatehtävään sisältyy myös sen valvominen, että hallitus ja

toimitusjohtaja hoitavat tehtäviään sääntelyn mukaisesti. Finanssivalvonta suositaa, että hallintoneuvoston toteuttama valvonta on jatkuvaa ja että hallintoneuvosto kiinnittää valvonnassa huomiota etenkin yhtiön toiminnan kannalta keskeisiin asioihin. Hallintoneuvoston tulisi ymmärtää hallituksen tehtävät ja vastuut, koska hallintoneuvosto valvoo hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulla olevaa yhtiön hallintoa. Työeläkevakuutusyhtiön hallintojärjestelmällä pyritään varmistamaan se, että yhtiötä johdetaan terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti.

Hallintoneuvostolta tulisi sen valvontatehtävän takia vaatia tämän tehtävän hoitamisen kannalta riittävää työeläkevakuutusyhtiön hallintojärjestelmän asiantuntemusta, joten osaamisvaatimuksissa voisi olla sisällöllisiä eroja verrattuna hallitusta koskeviin vaatimuksiin. Hallintoneuvoston jäsenillä ei myöskään tarvitsisi olla työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemusta samaan aikaan, vaan yksittäisten jäsenten tulisi tarvittaessa kouluttautua valintansa jälkeen. Työeläkevakuutusyhtiö vastaa siitä, että osaamisvaatimus toteutuu ja säilyy hallintoneuvostossa.

Työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemuksen osalta olisi otettava huomioon myös hallintoneuvoston rakenne. TVYL 9 b §:n mukaan hallintoneuvostossa on oltava sellaisia vakuutuksenottajien ja vakuutettujen edustajia, jotka valitaan keskeisten työnantajia ja palkansaaajia edustavien keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä. Yhdenmukainen asiantuntemusvaatimus voisi laajentaa työeläkevakuutusyhtiöiden ja sen hallinnossa olevien työmarkkinajärjestöjen mahdollisuutta nimittää uusia jäseniä.

9 e §. Hallituksen jäsenet ja puheenjohtaja. Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen jäsenen, varajäsenen ja puheenjohtajan on täytettävä lainmukaiset kelpoisuusvaatimukset. Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin pätevyysvaatimukseksi se, että hallituksen jäsenillä tulisi kollegiaalisena vaatimuksena olla hyvän sijoitustoiminnan asiantuntemuksen lisäksi muu tehtävän hoitamisen vaatima ammatillinen pätevyys ja kokemus.

Hallintoneuvoston tulisi varmistaa, että hallituksen jäsenillä yhdessä on yhtiön toiminnan asiaankuuluvilla osa-alueilla ammatillinen pätevyys ja kokemus, joita tarvitaan yhtiön ammattimaiseen johtamiseen. Hallintoneuvoston olisi otettava nämä seikat huomioon hallitusta valittaessa ja varmistettava, että hallituksen jäsenistössä säilyy vaadittava pätevyystaso mm. kouluttautumisen avulla. Koulutuksella voidaan osoittaa osaamista työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemuksen lisäksi myös muusta tehtävän hoitamisen vaatimasta ammatillisesta pätevyydestä sekä hyvästä sijoitustoiminnan asiantuntemuksesta.

Työeläkevakuutus on sosiaalivakuutusta, joten muu tehtävän hoitamisen vaatima ammatillinen pätevyys ja kokemus voisi liittyä esimerkiksi erilaiseen yhteiskunnalliseen osaamiseen, joka tarkoittaa sitä, että hallituksen jäsen tuntee yhteiskunnan rakenteet ja tietää mihin työeläkevakuutustoiminta tässä kokonaisuudessa sijoittuu. Lisäksi se voisi tarkoittaa esimerkiksi kokemusta erilaisista työ- ja johtotehtävistä tai sidosryhmäsuhteista, jotka antavat kykyä arvioida kyseisen yhtiön toimintaa osana työeläkejärjestelmää. Tällaisen ammatillisen pätevyyden ja kokemuksen voisi saavuttaa myös sitä kautta, että on toiminut pitkään työeläkevakuutusyhtiön hallituksessa tai muissa asianmukaisissa luottamustehtävissä.

Työeläkevakuutusyhtiöillä on suuri merkitys talouselämässä, joten muuhun pätevyyteen voisi sisältyä myös liikkeenjohdollista osaamista, jolla viitataan kykyyn hallita ja johtaa työeläkevakuutusyhtiön toimintaa tehokkaasti ja tavoitteiden mukaisesti. Kaikilla hallituksen jäsenillä ei tarvitsisi olla samanlaista osaamista, vaan nimenomaan tarkoituksena olisi katsoa pätevyyttä hallituksessa kokonaisuutena, joka syntyy jäsenten erilaisista tiedoista ja taidoista. Pohjaa tehtävän hoitamiseen vaadittavaan ammatilliseen pätevyyteen ja kokemukseen toisivat

myös erilaiset kokemus- ja koulutustaustat eli tehtävään ei edellytettäisi mitään tiettyä koulutusta.

Hallituksen jäsenet vaihtuvat eri aikaan ja osalla uusista jäsenistä ei välttämättä ole heti aloittaessa kaikkea vaadittavaa asiantuntemusta. Tietty kokemus on oltava tehtävässä aloittamisesta alkaen, jolloin puuttuvan osaamisen voisi hankkia koulutuksella myös hallituksen jäseneksi valitsemisen jälkeen. Ennakkoperehdyttäminen ei aina ole mahdollista ennen tehtävän vastaanottamista. Työeläkevakuutusyhtiö vastaa ja hallintoneuvoston olisi huolehdittava siitä, että lain edellyttämä asiantunteva ja asianmukainen monimuotoisuus ja pätevyystaso säilyy hallituksessa jatkuvasti jäsenvaihdoksista huolimatta.

Sopivalla tehtävän hoitamisen vaatimalla muulla ammatillisella pätevyydellä ja kokemuksella tarkoitettaisiin myös osittain samaa kuin EIOPA eli Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen hallintojärjestelmää koskevissa ohjeissaan henki- ja vahinkovakuutusyhtiöille. Näistä ohjeista on saatavissa esimerkkejä, mitä muulla pätevyydellä ja kokemuksella henki- ja vahinkovakuutuslalla tarkoitetaan. Ohjeiden mukaan pätevyyttä, kokemusta ja tietoa tulisi hallituksessa kokonaisuutena olla vähintään seuraavista asioista: vakuutus- ja rahoitusmarkkinat, liiketoimintastrategia- ja liiketoimintamalli, hallintojärjestelmä, rahoitusanalyysi ja vakuutusmatemaattinen analyysi sekä sääntelykehikko ja sen asettamat vaatimukset. Ohjeet on tehty markkinaehtoiseen vakuutustoimintaan, jonka vuoksi ne eivät kuitenkaan suoraan sellaisenaan sovellu työeläkevakuutustoimintaan.

Työeläkevakuutusyhtiöiden toiminnan sääntelyssä olisi tarpeellista korostaa työeläkevakuutusyhtiön erityisluonnetta sosiaaliturvan toimeenpanijana, jolloin kokemus tai tiedot työeläkevakuutustoiminnasta ovat keskiössä. Työeläkevakuutusyhtiön lakisääteisenä tarkoituksena on hoitaa lakisääteistä työeläketurvaa ja sitä varten kertyneitä varoja vakuutettujen edut turvaavalla tavalla. Lakisääteiseen työeläketurvaan kuuluvien etuuksien myöntämisen on katsottu olevan julkisen vallan käyttöä. Työeläkevakuutusyhtiön toiminta poikkeaa normaalista liiketoiminnasta monin osin muun muassa siksi, ettei yhtiön tarkoitus ole tuottaa voittoa, että yhtiön omistajien oikeus varoihin eroaa muuta liiketoimintaa harjoittavan osakeyhtiön omistajan oikeuksista, ja erityisesti siksi, että työeläkevakuutusyhtiöt yhdessä muiden eläkelaitosten kanssa ovat yhteisvastuussa eläketurvasta.

Selvyyden vuoksi todettakoon, että hallitusta koskeva muu sen tehtävän hoitamisen vaatima ammatillinen pätevyys- ja kokemusvaatimus tulisi voimaan heti lain voimaantulosta alkaen, koska kyseessä on voimassaolevaan momenttiin tehtävä lisäys.

Nykyisen kollegiaalisen vaatimuksen mukaan hallituksessa on oltava hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi sana ”kokonaisuutena” selventämään sitä, että kyse on kollegiaalisesta vaatimuksesta. Sijoitustoiminnan asiantuntemuksesta annettaisiin lisäksi esimerkkejä.

Hallitus antaa ylätasoon raamit ja linjauksen toimivalle johdolle, jolta edellytetään syvällisempää osaamista. Hallitus vastaa työeläkevakuutusyhtiön sijoitusstrategiasta ja TVYL 28 §:n 1 momentin mukaan yhtiön hallituksen on laadittava yhtiölle sen varojen sijoittamista koskeva sijoitussuunnitelma.

Sijoitustoiminnan asiantuntemus voi olla eri hallituksen jäsenillä erilaista, syvällisestä osaamisesta yleisempään eikä kaikilla sijoitustoimintaa tuntevilla tarvitse olla saman tasoista asiantuntemusta kaikista sijoittamiseen liittyvistä osa-alueista. Sijoitustoiminnan asiantuntemus ei tarkoita siten esimerkiksi työskentelemistä ammattimaisesti sijoitusalan tehtävissä, vaan

pohjaa myös sijoitustoiminnan asiantuntemukselle voisivat tuoda erilaiset kokemus- ja koulutustaustat sekä luottamustoimet.

Sijoitustoiminnan asiantuntemukseen kuuluu osana ymmärtää sijoitusriskin varalle laadittuja säännöksiä, jotka luovat työeläkevakuutusyhtiön vakavaraisuudelle pohjan. Tärkeimpiä niistä ovat vakavaraisuussäännökset ja vaatimukset työeläkevakuutusyhtiön riskienhallinnasta. Vakavaraisuussäännösten tarkoituksena on turvata vakuutetut etuudet ja toimia kehikkona, jonka avulla hajautetussa ja yhteisvastuuseen perustuvassa työeläkejärjestelmässä luodaan rajat sijoitustoiminnalle ja siihen liittyvälle riskinotolle.

Näin ollen hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus voisi olla esimerkiksi erilaisiin taustoihin pohjautuvaa tietämystä sijoitusmarkkinoista, sijoitusinstrumenteista, markkinoiden dynamiikasta tai riskeistä sekä kykyä tehdä harkittuja päätöksiä sijoitusten suhteen. Tällainen asiantuntemus voisi perustua useisiin erilaisiin tekijöihin, kuten esimerkiksi talouteen ja riskienhallintaan liittyvään osaamiseen. Myös tietämys erilaisista sijoitusstrategioista tai kyky arvioida sijoitusten suoriutumista ja kehitystä voisivat kuulua tähän kokonaisuuteen.

Tärkeimmät ja laajakantoisimmat yksittäiset sijoituspäätökset kuuluvat työeläkevakuutusyhtiössä hallituksen tehtäväksi hallituksen yleistoimivallan nojalla. Näiden sijoituspäätösten merkitys korostuu erityisesti kriisitilanteessa, jolloin sijoituspäätöksillä voi käytännössä olla ratkaiseva merkitys jopa yhtiön olemassaolon kannalta. Hallituksen tekemien sijoituspäätösten merkitys ja päätösten arvioinnin vaatima osaaminen olisi otettava huomioon hallitukselta edellytettävässä sijoitustoiminnan asiantuntemuksessa.

Hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus tarkoittaa hallituksen osalta kuitenkin enimmäkseen asiantuntemusta ja osaamista sijoitustoiminnan järjestämisestä ja ohjaamisesta sekä siihen liittyvän hallinnon ja valvonnan asiantuntemusta, silloin kun varsinaiset sijoituspäätökset tehdään yhtiön operatiivisessa toiminnassa. Sijoitustoiminnan hoidon kontrolliin liittyvällä asiantuntemuksella on merkittävä rooli koko työeläkejärjestelmälle.

10 §. Hallituksen toiminnasta. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että työeläkevakuutusyhtiön tarkastusasioita käsittelevään valmisteluvaliokuntaan, sen tehtäviin ja jäseniin sovellettaisiin osakeyhtiölain tarkastusvaliokuntaa koskevia säännöksiä.

Tämän pykälän mukaan työeläkevakuutusyhtiöllä on oltava hallituksen valitsema valmisteluvaliokunta tarkastusasioita varten, mutta sen tehtävistä ei säädetä työeläkevakuutusyhtiölaissa, eikä työeläkevakuutusyhtiöihin ole voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti sovellettu osakeyhtiölain tarkastusvaliokuntaa koskevaa sääntelyä. Kuitenkin, kun kansallisesti on pantu täytäntöön direktiivi 2014/56/EU tilinpäätösten ja konsolidoitujen tilinpäätösten lakisääteisestä tilintarkastuksesta annetun direktiivin 2006/43/EY muuttamisesta, todetaan hallituksen esityksessä 70/2016, että laissa ehdotetaan säädettäväksi muutosdirektiivin mukaisesti tarkastusvaliokunnasta kaikkien yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen osalta. Työeläkevakuutusyhtiöt ovat kirjanpitolain 1 luvun 9 §:ssä tarkoitettuja yleisen edun kannalta merkittäviä yhteisöjä. Kyseisen direktiivin täytäntöönpanemiseksi annetussa hallituksen esityksessä ei ole tehty muutoksia työeläkevakuutusyhtiölakiin tai käsitelty säännöksen soveltamista työeläkevakuutusyhtiöihin, vaan ainoastaan todettu yleisellä tasolla, että kaikkien yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen osalta on säädettävä tarkastusvaliokunnasta.

Direktiivin 2014/56/EU täytäntöönpanemiseksi lisättiin vakuutusyhtiölain 6 lukuun uusi 7 a §, jonka mukaan vakuutusyhtiöihin sovelletaan osakeyhtiölain tarkastusvaliokuntaa koskevaa sääntelyä. Alun perin tämän lain 1 §:n sanamuodon mukaan työeläkevakuutusyhtiöihin ei

sovellettu vakuutusyhtiölain 6 luvun 7–12 §:ää. Tätä ei muutettu hallituksen esityksellä 70/2016 ja koska a-pykäliä ei voi korvata ajatusviivalla (viitaten vakuutusyhtiölakiin kyseisellä esityksellä lisättyyn 6 luvun 7 a §:ään), säännös jäi voimaan lakiteknisesti väärin. Hallituksen esityksellä 313/2018 korjattiin kyseinen säännös siten, että lisättiin vakuutusyhtiölain 6 luvun 7 a § tämän lain 1 §:n luetteloon niistä vakuutusyhtiölain säännöksistä, joita ei sovelleta työeläkevakuutusyhtiöihin. Muutos perusteltiin teknisenä korjauksena, eikä siinä otettu kantaa siihen, tulisiko työeläkevakuutusyhtiöihin soveltaa tarkastusvaliokuntaa koskevaa osakeyhtiölain sääntelyä. Tarkastusvaliokunta on työeläkevakuutusyhtiöillä pakollinen voimassa olevan sääntelyn mukaisesti, kun taas osakeyhtiöiden ja vakuutusyhtiöiden osalta myös hallitus voi hoitaa tarkastusvaliokunnan tehtäviä. Näin ollen tässä pykälässä ehdotetaan viittausta suoraan osakeyhtiölakiin, sillä työeläkevakuutusyhtiöihin ei sovellettaisi osakeyhtiölain 6 luvun 16 b §:n 1 momenttia, joka soveltuu vakuutusyhtiölain mukaan vakuutusyhtiöihin.

Osakeyhtiölain mukaan tarkastusvaliokunnan velvollisuutena on seurata mm. tilinpäätösprosessia, sisäisen valvonnan ja riskienhallintajärjestelmien riittävyyttä sekä sisäisen tarkastuksen toimintaa. Tarkastusvaliokunta valmistelee vastuualueelleen kuuluvia asioita hallitukselle, mutta valiokunnalla ei ole itsenäistä päätösvaltaa, ellei hallitus erikseen tietyn asian osalta niin päättä. Lisäksi osakeyhtiölaissa säädetään tarkastusvaliokunnan tehtävistä kestävyysraportoinnin ja kestävyysraportointivarmentamisen osalta.

12 §. Johdon erityiset kelpoisuusvaatimukset. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin tekniluonteisesti siten, että Vakuutusvalvontavirasto muutettaisiin Finanssivalvonnaksi. Pykälän 3 momentti muutettaisiin uuteen muotoon. Nykyinen momentti on osoittautunut vaikeaselkoiseksi, joten momentin rakenne muutettaisiin luettelomuotoon. Pykälässä on tällä hetkellä säädetty, että hallintoneuvoston puheenjohtajan ja hallituksen puheenjohtajan sekä kahden kolmasosan muista jäsenistä on oltava henkilöitä, jotka eivät ole saman tai toisen vakuutusyhtiön tai vakuutusomistusyhteisön taikka luotto- tai rahoituslaitoksen tai luotto- tai rahoituslaitoksessa määräämisvaltaa käyttävän luottolaitostoinnasta annetun lain 1 luvun 15 §:ssä tarkoitetun omistusyhteisön tai rahastoyhtiön, yhteissijoitusyrityksen, ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön, vaihtoehtorahastojen hoitajan, ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajan tai kolmannen maan vaihtoehtorahastojen hoitajan taikka niiden kanssa samaan konserniin tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (699/2004) tarkoitettuun ryhmittymään kuuluvan yhteisön palveluksessa, toimitusjohtajana tai niiden hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenenä.

Pykälän 3 momenttia muutettaisiin siten, että lain sanamuoto sallisi puolelle jäsenistä toimimisen sidonnaisuuden aiheuttavassa toimessa. Tällaiseksi määriteltäisiin esimerkiksi vakuutusyhtiöön tai luottolaitokseen palvelussuhteessa toimiminen, kun taas hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenyys ei jatkossa enää muodostaisi sidonnaisuutta muille kuin hallintoneuvoston ja hallituksen puheenjohtajille. Tämä muutos kaventaisi sidonnaisuuden muodostumista ja sen voitaisiin katsoa edistävän pätevyystasoa työeläkevakuutusyhtiön hallinnossa. Edelleen olisi kuitenkin työeläkevakuutusyhtiön toiminnan itsenäisyyden kannalta keskeistä, että hallintoneuvoston ja hallituksen puheenjohtajina toimii henkilöitä, joiden sidonnaisuudet eivät vaaranna työeläkevakuutusyhtiön riippumattomuutta suhteessa muihin vakuutus- sekä luotto- ja rahoituslaitoksiin. Lisäksi työeläkevakuutusyhtiön toimintaa koskeva sääntely on edelleen kehittynyt ja esimerkiksi sijoitustoimintaa, yhtiön vakavaraisuutta ja tilintarkastusta koskevat säännökset ohjaavat ja turvaavat yhtiön itsenäistä toimintaa.

Muutoksen jälkeen työeläkevakuutusyhtiön koko hallintoneuvosto tai hallitus, puheenjohtajia lukuun ottamatta, voisi siten koostua sellaisista jäsenistä, jotka ovat myös jonkin toisen vakuutusyhtiön tai luottolaitoksen hallituksen tai hallintoneuvoston jäseniä. Uuden 4 momentin

mukaan samasta vakuutusyhtiöstä, luottolaitoksesta, konsernista tai ryhmittymästä saisi kuitenkin olla niihin palvelussuhteessa tai toimitusjohtajana olevia tai niiden hallintoneuvoston tai hallituksen jäseninä olevia enintään yksi kolmasosa työeläkevakuutusyhtiön hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenistä. Tällainen rajausta olisi perusteltua työeläkevakuutusyhtiön toiminnan itsenäisyyden kannalta, jotta minkään yksittäisen finanssialan yrityksen johto ei olisi enemmistöasemassa työeläkevakuutusyhtiön hallinnossa.

Työeläkevakuutusyhtiö vastaa siitä, että työeläkevakuutustoiminta on itsenäistä ja riippumatonta ja työeläkevakuutusyhtiön johdon on huolellisesti toimien edistettävä yhtiön etua (vakuutusyhtiölain 1 luvun 23 §). Työeläkevakuutusyhtiön riippumattomuus voisi vaarantua, jos sen hallituksen jäsenillä olisi merkittäviä sidonnaisuuksia tiettyihin muihin vakuutusyhtiöihin tai pankkeihin. Tämä johtuu myös siitä, että tällaiset sidonnaisuudet voivat luoda eturistiriitoja ja vaikuttaa päätöksenteon puolueettomuuteen. Tällaisten tilanteiden hallitsemisessa tukee hallituksen jäseniä koskeva esteellisyysäännös (10 a §), jonka tarkoituksena on korostaa hallituksen jäsenen riippumatonta asemaa. Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen jäsen on aina esteellinen osallistumaan asian käsittelyyn, jos hän on asiaan osallisen kolmannen palveluksessa tai tällaisen yhteisön tai säätiön hallintoelimen jäsenenä. Lisäksi työeläkevakuutusyhtiöllä on velvollisuus pitää luetteloa hallituksen jäsenten jäsenyyksistä taloudellisesti tai yhteiskunnallisesti merkittävien muiden yhteisöjen tai säätiöiden hallintoelimissä. Velvollisuudella laatia ja julkistaa luettelo pyritään takaamaan työeläkevakuutusyhtiön avoimuutta ja myös helpotetaan mahdollisten esteellisyys tilanteiden hallintaa. Jos työeläkevakuutusyhtiön riippumattomuus kyseenalaistettaisiin, heikentäisi se vakuutuksenottajien ja vakuutettujen luottamusta yhtiön toimintaan ja päätöksentekoon.

Lisäksi on ollut tulkinnanvaraista, miten luottolaitoslaki ja EU:n vakavaraisuusasetus määrittävät sidonnaisuuden silloin, kun kyse ei ole rahoitusalan yrityksestä. Rahoituslaitos määrittää EU:n vakavaraisuusasetuksen 4 artiklan 26 kohdassa. Tämän lain mukaisen sidonnaisuuden osalta olisi keskeistä, että rahoituslaitoksella tarkoitetaan vain sellaista yritystä, jonka pääasiallisena toimintana on hankkia omistussuosuuksia tai harjoittaa yhtä tai useampaa toimintaa, jotka on lueteltu luottolaitostoimintaa ja luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvalvonnasta annetun direktiivin (2013/36/EU) liitteen 1 kohdissa 2-12 ja 15. Keskeistä sidonnaisuuden kannalta on nimenomaan työeläkevakuutustoiminnan riippumattomuus muihin vakuutus- ja rahoitusalan toimijoihin nähden.

Nykyinen 4 momentti siirtyisi 5 momentiksi ja sitä täydennettäisiin siten, että hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen taikka toimitusjohtaja ei saisi olla toisen työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenyyden lisäksi myöskään Kevan toimitusjohtaja, valtuutettu tai hallituksen jäsen. Kevan jäsenyydestä säädetään suoraan laissa. Kevan jäsenyhteisöjä ovat kunnat, kuntayhtymät, hyvinvointialueet, hyvinvointiyhtymät, Keva, Kuntien takauskeskus ja Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat. Poikkeuksena ovat kuntaomisteiset yhtiöt, yhdistykset ja säätiöt, jotka hoitavat kunnille laissa määrättyjä palvelutehtäviä ja jotka voivat valita Kevan ja työeläkevakuutusyhtiön välillä. Keva kilpailee tältä osin työeläkevakuutusyhtiöiden kanssa ja Keva lisittäisiin tästä syystä sidonnaisuuden aiheuttavien tahojen joukkoon.

Nykyinen 5 momentti siirtyisi 6 momentiksi ja sitä muutettaisiin siten, että siitä poistettaisiin maininta hallintoneuvoston ja tai hallituksen jäsenyyksiellöistä, koska sellaista kieltoa ei sisältyisi enää myöskään 3 momenttiin.

12 b §. Yleiset hallintovaatimukset. Pykälässä säädetään työeläkevakuutusyhtiön hallintoa koskevista yleisistä vaatimuksista. Pykälän 1 momentin mukaan työeläkevakuutusyhtiöllä on oltava yhtiön toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä ja toimiva hallintojärjestelmä,

jossa vastuualueet on määritelty. Selkeän ja toimivan hallintojärjestelmän toteuttaminen edellyttää myös, että vastuualueet on jaettu. Lisäksi tiedonkulun tulee olla organisaatorakenteessa esteetöntä. Nämä seikat on todettu aiemmin pykälän perusteluissa, mutta nyt ne lisättäisiin pykälän 1 momenttiin.

Pykälän 2 momentiksi siirtyisi osa 1 momentista ja sitä täydennettäisiin siten, että työeläkevakuutusyhtiöllä tulisi olla riittävät menettelyt ja hallituksen hyväksymät kirjalliset toimintaperiaatteet hallituksen jäsenten, toimitusjohtajan ja keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden kelpoisuuden varmistamisesta. Kirjallisten toimintaperiaatteiden vaatimus koskien toimitusjohtajaa, hallituksen jäseniä ja keskeisistä toiminnoista vastaavia olisivat uusia ja perustuisivat Finanssivalvonnan tekemään lainsäädäntöaloitteeseen. Lisäksi pykälässä olisi edelleen kirjallisten toimintaperiaatteiden vaatimus koskien valvontaa, riskienhallintajärjestelmää, sisäisen tarkastuksen järjestämistä, palkitsemista sekä toimintojen ulkoistamisen järjestämistä. Pykälä vastaisi pääosin vakuutusyhtiölain 6 luvun 8 §:ää.

Nykyinen 2 momentti siirtyisi tarkennettuna 3 momentiksi. Hallintojärjestelmän, kirjallisten toimintaperiaatteiden ja jatkuvuussuunnitelman merkitystä korostaisi se, että työeläkevakuutusyhtiön hallituksen olisi selkeästi vuosittain arvioitava niitä ja pidettävä ne ajantasaisina eli päivitettyinä tai täydennettyinä viimeisimpien muutosten tai toimintatapojen mukaisesti.

12 j §. Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuus. Pykälän 4 kohtaa täydennettäisiin siten, että siihen lisättäisiin Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuus koskemaan keskeisistä toiminnosta vastaavista henkilöistä tehtäviä ilmoituksia. Finanssivalvonalla on nykyisin saman kohdan mukaan määräyksenantovaltuus vastaavista ilmoituksista hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan osalta.

12 l §. Keskeiset toiminnot. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi työeläkevakuutusyhtiön keskeisiä toimintoja koskeva uusi pykälä. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin ensinnäkin, että hallituksen olisi määriteltävä yhtiön keskeiset toiminnot.

Keskeiset toiminnot mainitaan tällä hetkellä lain 12 d §:ssä. Sen mukaan työeläkevakuutusyhtiöllä on oltava sisäinen valvonta, joka kattaa kirjanpidon, hallinnon, sijoitustoiminnan ja muut keskeiset toiminnot. Keskeisiksi toiminnoiksi voisi määritellä edellä mainittujen lisäksi esimerkiksi riskienhallintatoiminnon, sisäisen tarkastuksen, sääntöjen noudattamista valvovan toiminnon ja aktuaaritoiminnon. Nämä on mainittu keskeisinä toimintoina Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelmassa 6/2015 henki- ja vahinkovakuutusyhtiöiden toiminnan aloittamista ja hallintojärjestelmää koskien. Kyseessä on esimerkit 12 d §:ssä mainituista muista keskeisistä toiminnoista ja näiden mahdollisten muiden keskeisten toimintojen määrittely olisi työeläkevakuutusyhtiön hallituksen tehtävä.

Kyse ei olisi organisaation yksiköistä vaan toiminnallisista kokonaisuuksista. Toimintojen rajat eivät välttämättä ole täsmällisiä ja jokainen työeläkevakuutusyhtiö toteuttaisi toiminnot omaan toimintaansa sopivasti. Tietyn toiminnon yksilöinti ei estä yhtiötä päättämästä vapaasti, miten toiminto järjestetään käytännössä. Keskeisten toimintojen määrittelemisen ei pitäisi johtaa kohtuuttoman työläisiin vaatimuksiin, koska yhtiön toiminnan laatu, laajuus ja monimutkaisuus olisi huomioitava. Työeläkevakuutusyhtiön tulisi ylläpitää tehokkaita päätöksentekomenettelyjä ja organisatorista rakennetta, jossa selkeästi määritellään raportointisuhteet sekä kohdennetaan toiminnot ja vastuut.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin lisäksi, että keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden tulisi olla hyvämaineisia ja heillä tulisi olla hyvä työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemus

sekä tehtävän vaatima ammatillinen pätevyys ja kokemus. Keskeisestä toiminnosta vastaavalta henkilöltä edellytettävän hyvän työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemuksen sisältöä määritettäessä otettaisiin huomioon kunkin tehtävän sisältö ja vastuut.

Sekä työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemuksen että tehtävän vaatiman muun ammatillisen pätevyyden voisi hankkia kattavalla koulutus- ja perehdyttämisohjelmalla myös tehtävään nimittämisen jälkeen. Lisäksi 2 momentissa säädettäisiin, että keskeisistä toiminnoista vastaaviin sovellettaisiin 12 §:n 1 momentin kelpoisuusvaatimuksia. Riittävää ammatillista kokemusta olisi oltava keskeisen toiminnon vastuutehtävään valittaessa. Kokemusvaatimus täyttyisi, mikäli keskeisestä toiminnosta vastaavalla henkilöllä olisi riittävän pitkältä ajalta kokemusta sellaisista asiakokokonaisuuksista, joista sopivaksi arvioitu henkilö yhtiössä tulee vastaamaan.

Pykälän 3 momentin mukaan työeläkevakuutusyhtiön olisi ilmoitettava 1 momentissa tarkoitettujen keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden ottamisesta ja eroamisesta viipymättä Finanssivalvonnalle. Ilmoituksessa olisi esitettävä selvitys siitä, miten henkilö täyttää 1 ja 2 momentin mukaiset vaatimukset.

7.2 Laki Eläketurvakeskuksesta annetun lain muuttamisesta

12 §. *Hallituksen jäsenen vahingonkorvausvastuu.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi hallituksen jäsenelle vahingonkorvausvelvollisuus hänen Eläketurvakeskukselle aiheuttamastaan vahingosta, jonka hän tässä tehtävässään on toimimalla tämän lain tai tämän lain nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen vastaisesti tai muutoin tahallisesti tai tuottamuksesta aiheuttanut Eläketurvakeskukselle. Vastuu koskisi 9 §:n 4 momentin mukaisesti myös hallituksen varajäsentä niistä toimista, joissa hän on ollut osallisena toimiessaan hallituksessa varsinaisen jäsenen varajäsenenä.

Säännös vertautuisi osittain Kelan hallituksen jäsenelle Kansaneläkelaitoksesta annetussa laissa (731/2001) säädettyyn vastuuseen. Myös muilla vakuutusalan toimijoilla, kuten työeläkevakuutusyhtiöillä sekä eläkesäätiöillä ja eläkekassoilla, on vastaavaa sääntelyä. Ehdotuksen mukainen vastuu olisi rajoitettu koskemaan vahinkoa, joka on aiheutettu Eläketurvakeskukselle hallituksen jäsenen tehtävässä. Jos hallituksen jäsen muussa ominaisuudessa, esimerkiksi Eläketurvakeskuksen kanssa tehdyn sopimuksen osapuolena, aiheuttaa Eläketurvakeskukselle vahinkoa, vahingonkorvausvelvollisuus ei määräytyisi tämän säännöksen perusteella vaan sopimuksessa sovitun tai sopimusoikeuden yleisten periaatteiden mukaan.

Vahingonkorvausvastuu edellyttäisi tahallisuutta tai tuottamusta. Korvausvastuun aiheuttavasta tuottamuksesta ei olisi kysymys esimerkiksi tilanteessa, jossa hallituksen päätös jälkikäteen osoittautuisi epäonnistuneeksi, jos päätös on aikanaan tehty olosuhteisiin nähden asianmukaisiin selvityksiin ja harkintaan perustuen.

Vahingonkorvauslakia ei sen 1 luvun 1 §:n mukaan sovelleta sopimukseen perustuvaan tai muussa laissa säädettyyn korvausvastuuseen, ellei vahingonkorvauslaissa tai muussa laissa toisin säädetä. Oikeuskäytännössä korvauksia on kuitenkin soviteltu vahingonkorvauslaista ilmeneviä periaatteita noudattaen. Selkeyden vuoksi 2 momentissa olisi informatiivinen viittaus siitä, että vahingonkorvauksen sovittelusta sekä korvausvastuun jakautumisesta kahden tai useamman vahingon aiheuttajan kesken on voimassa mitä vahingonkorvauslain 2 ja 6 luvuissa säädetään. Korvauksen sovittelua koskisivat lähinnä vahingonkorvauslain 2 luvun 1 §:n 2 momentti, joka on yleinen korvauksen sovittelusäännös, sekä 6 luvun 1 §, jossa säädetään korvauksen sovittelusta silloin, kun vahingon kärsineen puolelta on myötävaikutettu vahinkoon

tai joku muu vahingon aiheuttaneeseen tekoon kuulumaton seikka on myös ollut vahingon syynä. Korvausvastuun jakaantumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken säädetään vahingonkorvauslain 6 luvun 2 ja 3 §:ssä.

8 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1.7.2025. Työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamista koskevan lain 9 b §:n 2 momentti ja 12 l § ehdotetaan tulemaan voimaan 1.1.2026.

9 Toimeenpano ja seuranta

Sosiaali- ja terveysministeriö seuraa tarkennettujen pätevyys- ja kokemusvaatimusten toimivuutta ja tarvittaessa ryhtyy toimenpiteisiin esimerkiksi Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuuksien muuttamiseksi.

10 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Pätevyys- ja kokemusvaatimuksia koskevat säännökset ovat huomionarvioisia perustuslain 18 §:ssä säännellyn elinkeinovapauden kannalta. Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla.

Perustuslakivaliokunta on pitänyt elinkeinovapautta perustuslain mukaisena pääsääntönä (esim. PeVL 23/2000 vp), mutta katsonut elinkeinotoiminnan luvanvaraisuuden olevan mahdollista poikkeuksellisesti (esim. PeVL 67/2002 vp, s. 2). Laissa säädettävien elinkeinovapauden rajoitusten tulee olla täsmällisiä ja tarkkarajaisia, minkä lisäksi rajoitusten olennaisen sisällön, kuten rajoittamisen laajuuden ja edellytysten pitää ilmetä laista. Vakuutuslainsäädännössä on käsitelty kysymystä pääasiassa toimiluvan näkökulmasta, mutta myös esimerkiksi vakuutusmatemaatikon kelpoisuuden menettämistä koskevien säännösten yhteydessä (HE 83/2013 vp).

Johdon pätevyysvaatimusten voidaan katsoa asettavan tiettyjä rajoituksia elinkeinovapauteen. Jos pätevyysvaatimukset asettavat tiukkoja koulutus- tai kokemusvaatimuksia, ne voivat muodostaa esteen työeläkevakuutusyhtiön hallinnossa tai johtotehtävissä toimimiselle niille, joilla ei ole riittävää pätevyyttä.

Pätevyysvaatimusten on oltava perusteltuja ja suhteessa tavoitteisiin, kuten työeläkevakuutusyhtiöiden hallinnon toimivuuden ja vakauden varmistamiseen. Lisäksi niiden on oltava oikeasuhteisia ja ei-syrjiviä. Pätevyys- ja kokemusvaatimusten avulla pyritään varmistamaan työeläkevakuutusyhtiöiden toiminnan asianmukaisuutta ja luotettavuutta. Nyt ehdotettavien vaatimusten voidaan katsoa olevan suhteellisuusperiaatteen mukaisia. Näin ollen niiden voidaan katsoa olevan sopusoinnussa perustuslain 18 §:ssä turvatun elinkeinovapauden kanssa.

Hallitus katsoo, että esityksessä ehdotetut muutokset voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 9 e §:n 2 momentti, 10 §:n 3 momentti sekä 12, 12 b ja 12 j §, sellaisina kuin ne ovat 9 e §:n 2 momentti ja 12 b § laissa 1046/2014, 10 §:n 3 momentti laissa 1125/2006, 12 § laeissa 708/2004, 1125/2006, 524/2008 ja 629/2014 sekä 12 j § laissa 686/2019, ja

lisätään 9 b §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 524/2008, 947/2016 ja 686/2019, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2–5 momentti siirtyvät 3–6 momentiksi, sekä lakiin uusi 12 l § seuraavasti:

4 luku

Yhtiön hallinto

9 b §

Hallintoneuvosto

Hallintoneuvoston jäsenen on oltava hyvämaineinen ja hallintoneuvostossa on oltava työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemusta.

9 e §

Hallituksen jäsenet ja puheenjohtaja

Hallituksen jäsenen on oltava hyvämaineinen, ja hänellä on oltava hyvä työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemus. Hallituksessa on kokonaisuutena oltava myös hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus sekä muu sen tehtävän hoitamisen vaatima ammatillinen pätevyys ja kokemus.

10 §

Hallituksen toiminnasta

Hallitus valitsee valmisteluvaliokunnat ainakin käsittelemiään nimitys-, palkkio- ja tarkastusasioita varten. Tarkastusasioita käsittelevään valmisteluvaliokuntaan, sen tehtäviin ja

jäseniin sovelletaan, mitä tarkastusvaliokunnasta säädetään osakeyhtiölain 6 luvun 16 a §:ssä, 16 b §:n 2 momentissa ja 16 c–16 f §:ssä, lukuun ottamatta 16 a §:n 1 momentin 3 kohtaa.

12 §

Johdon erityiset kelpoisuusvaatimukset

Hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenenä tai toimitusjohtajana ei voi olla oikeushenkilö eikä alaikäinen tai se, jolle on määrätty edunvalvoja, jonka toimintakelpoisuutta on rajoitettu tai joka on konkurssissa. Liiketoimintakiellon vaikutuksesta kelpoisuuteen säädetään liiketoimintakiellosta annetussa laissa (1059/1985).

Vähintään puolella hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenistä ja toimitusjohtajalla on oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella, jollei Finanssivalvonta myönnä tästä poikkeusta. Poikkeus voidaan myöntää, jos se ei vaaranna yhtiön tehokasta valvontaa eikä yhtiön hoitamista terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti.

Hallintoneuvoston ja hallituksen puheenjohtajan sekä puolet muista hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenistä on oltava henkilöitä, jotka eivät ole seuraavien yhteisöjen palveluksessa tai toimitusjohtajana:

- 1) vakuutusyhtiö tai vakuutusomistusyhteisö,
- 2) luotto- tai rahoituslaitos tai luotto- tai rahoituslaitoksessa määräämisvaltaa käyttävän luottolaitostoinnasta annetun lain 1 luvun 15 §:ssä tarkoitettu omistusyhteisö,
- 3) rahastoyhtiö, yhteissijoitusyritys tai ulkomainen ETA-rahastoyhtiö,
- 4) vaihtoehtorahastojen hoitaja, ETA-vaihtoehtorahastojen hoitaja tai kolmannen maan vaihtoehtorahastojen hoitaja,
- 5) 1–4 kohdissa tarkoitettujen yhteisöjen kanssa samaan konserniin tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (699/2004) tarkoitettuun ryhmittymään kuuluva yhteisö.

Samasta yrityksestä, konsernista tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettua ryhmittymästä saa kuitenkin olla palvelussuhteessa tai toimitusjohtajana olevia tai niiden hallintoneuvoston tai hallituksen jäseninä olevia enintään yksi kolmasosa hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenistä.

Hallintoneuvoston puheenjohtaja tai hallituksen puheenjohtaja ei saa olla 3 momentissa tarkoitettujen yhteisöjen hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen.

Hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen taikka toimitusjohtaja ei saa olla toisen työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen tai Kevan toimitusjohtaja, valtuutettu tai hallituksen jäsen.

Toimitusjohtajaan sovelletaan 3 momentissa säädettyä kelpoisuusvaatimusta. Toimitusjohtaja ei saa toimia 3 momentissa tarkoitettujen yhteisöjen tilintarkastajana.

12 b §

Yleiset hallintovaatimukset

Työeläkevakuutusyhtiöllä on oltava yhtiön toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä ja toimiva hallintojärjestelmä, jossa vastuualueet on määritelty ja jaettu ja joka tekee mahdolliseksi terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden noudattamisen toiminnassa sekä varmistaa tiedonkulun yhtiössä. Työeläkevakuutusyhtiön on asianmukaisin toimin varmistettava toimintansa jatkuvuus ja säännöllisyys kaikissa tilanteissa ja tätä varten yhtiöllä on oltava hallituksen hyväksymä jatkuvuussuunnitelma.

Työeläkevakuutusyhtiöllä on oltava riittävät menettelyt ja hallituksen hyväksymät kirjalliset toimintaperiaatteet yhtiön toimitusjohtajan ja hallituksen jäsenten sekä keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden kelpoisuusvaatimusten täyttämisen varmistamisesta, sisäisestä

valvonnasta, riskienhallintajärjestelmästä, sisäisen tarkastuksen järjestämisestä, palkitsemisesta ja toimintojen ulkoistamisen järjestämisestä.

Yhtiön hallituksen on vuosittain arvioitava hallintojärjestelmää, kirjallisia toimintaperiaatteita ja jatkuvuussuunnitelmaa sekä pidettävä ne ajantasaisina.

12 j §

Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuus

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä:

- 1) sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä;
- 2) sisäpiiri-ilmoituksen sisällöstä ja tekotavasta;
- 3) työeläkevakuutusyhtiön sisäpiirirekisterin sisällöstä ja tietojen merkintätavasta;
- 4) 9 g ja 12 l §:ssä tarkoitetuista ilmoituksista.

12 l §

Keskeiset toiminnot

Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen on määriteltävä yhtiön keskeiset toiminnot. Keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden on oltava hyvämaineisia, ja heillä on oltava hyvä työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemus sekä tehtävän vaatima ammatillinen pätevyys ja kokemus. Hyvän työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemuksen ja tehtävän vaatiman ammatillisen pätevyyden voi hankkia valinnan jälkeen kohtuullisessa ajassa.

Mitä 12 §:n 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös keskeisistä toiminnoista vastaaviin henkilöihin.

Työeläkevakuutusyhtiön on tehtävä ilmoitus keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden muutoksista viipymättä Finanssivalvonnalle. Ilmoituksessa on esitettävä selvitys siitä, miten henkilö täyttää 1 ja 2 momentin mukaiset vaatimukset.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20__.

Sen 9 b §:n 2 momentti ja 12 l § tulevat voimaan kuitenkin vasta 1 päivänä tammikuuta 2026.

2.

Laki

Eläketurvakeskuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään Eläketurvakeskuksesta annettuun lakiin (397/2006) siitä lailla 1111/2007 kumotun
12 §:n tilalle uusi 12 § seuraavasti:

12 §

Hallituksen jäsenen vahingonkorvausvastuu

Hallituksen jäsen on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän tehtävässään on toimimalla tämän lain tai tämän lain nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen vastaisesti tai muutoin tahallisesti tai tuottamuksesta aiheuttanut Eläketurvakeskukselle.

Vahingonkorvauksen sovittelusta sekä korvausvastuun jakautumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken säädetään vahingonkorvauslain (412/1974) 2 ja 6 luvussa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

Helsingissä 21.11.2024

Pääministeri

Petteri Orpo

Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen

1.

Laki

työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 9 e §:n 2 momentti, 10 §:n 3 momentti sekä 12, 12 b ja 12 j §, sellaisina kuin ne ovat 9 e §:n 2 momentti ja 12 b § laissa 1046/2014, 10 §:n 3 momentti laissa 1125/2006, 12 § laeissa 708/2004, 1125/2006, 524/2008 ja 629/2014 sekä 12 j § laissa 686/2019, ja
lisätään 9 b §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 524/2008, 947/2016 ja 686/2019, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2–5 momentti siirtyvät 3–6 momentiksi, sekä lakiin uusi 12 l § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 luku

4 luku

Yhtiön hallinto

Yhtiön hallinto

9 b §

9 b §

Hallintoneuvosto

Hallintoneuvosto

*Hallintoneuvoston jäsenen on oltava
hyvämaineinen ja hallintoneuvostossa on
oltava työeläkevakuutustoiminnan
asiantuntemusta.*

9 e §

9 e §

Hallituksen jäsenet ja puheenjohtaja

Hallituksen jäsenet ja puheenjohtaja

Hallituksen jäsenen on oltava
hyvämaineinen, ja hänellä on oltava hyvä
työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemus.

Hallituksen jäsenen on oltava
hyvämaineinen, ja hänellä on oltava hyvä
työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemus.
Hallituksessa on *kokonaisuutena* oltava myös

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Hallituksessa on oltava myös hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus.

hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus *sekä muu sen tehtävän hoitamisen vaatima ammatillinen pätevyys ja kokemus.*

10 §

Hallituksen toiminnasta

Hallitus valitsee valmisteluvaliokunnat ainakin käsittelemiään nimitys-, palkkio- ja tarkastusasioita varten.

10 §

Hallituksen toiminnasta

Hallitus valitsee valmisteluvaliokunnat ainakin käsittelemiään nimitys-, palkkio- ja tarkastusasioita varten. *Tarkastusasioita käsittelevään valmisteluvaliokuntaan, sen tehtäviin ja jäseniin sovelletaan, mitä tarkastusvaliokunnasta säädetään osakeyhtiölain 6 luvun 16 a §:ssä, 16 b §:n 2 momentissa ja 16 c–16 f §:ssä, lukuun ottamatta 16 a §:n 1 momentin 3 kohtaa.*

12 §

Johdon erityiset kelpoisuusvaatimukset

Hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenenä tai toimitusjohtajana ei voi olla oikeushenkilö eikä alaikäinen tai se, jolle on määrätty edunvalvoja, jonka toimintakelpoisuutta on rajoitettu tai joka on konkurssissa. Liiketoimintakiellon vaikutuksesta kelpoisuuteen säädetään liiketoimintakiellosta annetussa laissa (1059/1985).

Vähintään puolella hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenistä ja toimitusjohtajalla on oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella, jollei Vakuutusvalvontavirasto myönnä tästä poikkeusta. Poikkeus voidaan myöntää, jos se ei vaaranna yhtiön tehokasta valvontaa eikä yhtiön hoitamista terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti.

Hallintoneuvoston ja hallituksen puheenjohtajan sekä kahden kolmasosan muista jäsenistä on oltava henkilöitä, jotka eivät ole *saman tai toisen* vakuutusyhtiön tai

12 §

Johdon erityiset kelpoisuusvaatimukset

Hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenenä tai toimitusjohtajana ei voi olla oikeushenkilö eikä alaikäinen tai se, jolle on määrätty edunvalvoja, jonka toimintakelpoisuutta on rajoitettu tai joka on konkurssissa. Liiketoimintakiellon vaikutuksesta kelpoisuuteen säädetään liiketoimintakiellosta annetussa laissa (1059/1985).

Vähintään puolella hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenistä ja toimitusjohtajalla on oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella, jollei *Finanssivalvonta* myönnä tästä poikkeusta. Poikkeus voidaan myöntää, jos se ei vaaranna yhtiön tehokasta valvontaa eikä yhtiön hoitamista terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti.

Hallintoneuvoston ja hallituksen puheenjohtajan sekä *puolet* muista *hallintoneuvoston ja hallituksen* jäsenistä on oltava henkilöitä, jotka eivät ole *seuraavien*

vakuutusomistusyhteisön taikka luotto- tai rahoituslaitoksen tai luotto- tai rahoituslaitoksessa määräämisvaltaa käyttävän luottolaitostoiminnasta annetun lain 1 luvun 15 §:ssä tarkoitetun omistusyhteisön tai rahastoyhtiön, yhteissijoitusyrityksen, ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön, vaihtoehtorahastojen hoitajan, ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajan tai kolmannen maan vaihtoehtorahastojen hoitajan taikka niiden kanssa samaan konserniin tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuun ryhmittymään kuuluvan yhteisön palveluksessa, toimitusjohtajana tai niiden hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenenä.

Hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen taikka toimitusjohtaja ei saa olla toisen työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen.

Toimitusjohtajaan sovelletaan 3 momentissa säädettyä kelpoisuusvaatimusta hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenyysskieltoa lukuun ottamatta. Toimitusjohtaja ei saa toimia 3 momentissa tarkoitetun yhteisön tilintarkastajana.

12 b §

Yleiset hallintovaatimukset

Työeläkevakuutusyhtiöllä on oltava yhtiön toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden

yhteisöjen palveluksessa tai toimitusjohtajana:

1) vakuutusyhtiö tai vakuutusomistusyhteisö,

2) luotto- tai rahoituslaitos tai luotto- tai rahoituslaitoksessa määräämisvaltaa käyttävän luottolaitostoiminnasta annetun lain 1 luvun 15 §:ssä tarkoitettu omistusyhteisö,

3) rahastoyhtiö, yhteissijoitusyritys tai ulkomainen ETA-rahastoyhtiö,

4) vaihtoehtorahastojen hoitaja, ETA-vaihtoehtorahastojen hoitaja tai kolmannen maan vaihtoehtorahastojen hoitaja,

5) 1–4 kohdissa tarkoitettujen yhteisöjen kanssa samaan konserniin tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (699/2004) tarkoitettuun ryhmittymään kuuluva yhteisö.

Samasta yrityksestä, konsernista tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitetusta ryhmittymästä saa kuitenkin olla palvelussuhteessa tai toimitusjohtajana olevia tai niiden hallintoneuvoston tai hallituksen jäseninä olevia enintään yksi kolmasosa hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenistä.

Hallintoneuvoston puheenjohtaja tai hallituksen puheenjohtaja ei saa olla 3 momentissa tarkoitetun yhteisön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen.

Hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen taikka toimitusjohtaja ei saa olla toisen työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen tai Kevan toimitusjohtaja, valtuutettu tai hallituksen jäsen.

Toimitusjohtajaan sovelletaan 3 momentissa säädettyä kelpoisuusvaatimusta. Toimitusjohtaja ei saa toimia 3 momentissa tarkoitetun yhteisön tilintarkastajana.

12 b §

Yleiset hallintovaatimukset

Työeläkevakuutusyhtiöllä on oltava yhtiön toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden

riittävä ja toimiva hallintojärjestelmä, jossa vastuualueet on määritelty ja joka tekee mahdolliseksi terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden noudattamisen toiminnassa. Työeläkevakuutusyhtiön on asianmukaisin toimin varmistettava toimintansa jatkuvuus ja säännöllisyys kaikissa tilanteissa ja tätä varten yhtiöllä on oltava hallituksen hyväksymä jatkuvuussuunnitelma. *Lisäksi* työeläkevakuutusyhtiöllä on oltava hallituksen hyväksymät kirjalliset toimintaperiaatteet yhtiön sisäisestä valvonnasta, riskienhallintajärjestelmästä, sisäisen tarkastuksen järjestämisestä, palkitsemisesta ja toimintojen ulkoistamisen järjestämisestä.

Yhtiön hallituksen on säännöllisesti arvioitava hallintojärjestelmää, kirjallisia toimintaperiaatteita ja jatkuvuussuunnitelmaa.

12 j §

Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuus

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä:

- 1) sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä;
- 2) sisäpiiri-ilmoituksen sisällöstä ja tekotavasta;
- 3) työeläkevakuutusyhtiön sisäpiirirekisterin sisällöstä ja tietojen merkintätavasta;
- 4) 9 g §:ssä tarkoitetuista ilmoituksista.

riittävä ja toimiva hallintojärjestelmä, jossa vastuualueet on määritelty ja *jaettu* ja joka tekee mahdolliseksi terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden noudattamisen toiminnassa *sekä varmistaa tiedonkulun yhtiössä*. Työeläkevakuutusyhtiön on asianmukaisin toimin varmistettava toimintansa jatkuvuus ja säännöllisyys kaikissa tilanteissa ja tätä varten yhtiöllä on oltava hallituksen hyväksymä jatkuvuussuunnitelma.

Työeläkevakuutusyhtiöllä on *oltava riittävät menettelyt ja* hallituksen hyväksymät kirjalliset toimintaperiaatteet *yhtiön toimitusjohtajan ja hallituksen jäsenten sekä keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden kelpoisuusvaatimusten täyttämisen varmistamisesta, sisäisestä valvonnasta, riskienhallintajärjestelmästä, sisäisen tarkastuksen järjestämisestä, palkitsemisesta ja toimintojen ulkoistamisen järjestämisestä*.

Yhtiön hallituksen on *vuosittain* arvioitava hallintojärjestelmää, kirjallisia toimintaperiaatteita ja jatkuvuussuunnitelmaa *sekä pidettävä ne ajantasaisina*.

12 j §

Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuus

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä:

- 1) sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä;
- 2) sisäpiiri-ilmoituksen sisällöstä ja tekotavasta;
- 3) työeläkevakuutusyhtiön sisäpiirirekisterin sisällöstä ja tietojen merkintätavasta;
- 4) 9 g ja 12 l §:ssä tarkoitetuista ilmoituksista.

12 l §

Keskeiset toiminnot

Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen on määriteltävä yhtiön keskeiset toiminnot. Keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden on oltava hyvämaineisia, ja heillä on oltava hyvä työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemus sekä tehtävän vaatima ammatillinen pätevyys ja kokemus. Hyvän työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemuksen ja tehtävän vaatiman ammatillisen pätevyyden voi hankkia valinnan jälkeen kohtuullisessa ajassa.

Mitä 12 §:n 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös keskeisistä toiminnoista vastaaviin henkilöihin.

Työeläkevakuutusyhtiön on tehtävä ilmoitus keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden muutoksista viipymättä Finanssivalvonnalle. Ilmoituksessa on esitettävä selvitys siitä, miten henkilö täyttää 1 ja 2 momentin mukaiset vaatimukset.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Sen 9 b §:n 2 momentti ja 12 l § tulevat voimaan kuitenkin vasta 1 päivänä tammikuuta 2026.

2.

Laki

Eläketurvakeskuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään Eläketurvakeskuksesta annettuun lakiin (397/2006) siitä lailla 1111/2007 kumotun
12 §:n tilalle uusi 12 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

Hallituksen jäsenen vahingonkorvausvastuu

Hallituksen jäsen on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän tehtävässään on toimimalla tämän lain tai tämän lain nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen vastaisesti tai muutoin tahallisesti tai tuottamuksesta aiheuttanut Eläketurvakeskukselle.

Vahingonkorvauksen sovittelusta sekä korvausvastuun jakautumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken säädetään vahingonkorvauslain (412/1974) 2 ja 6 luvussa.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*